VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

VÖRÖS LOBOGÓ

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI NÉPTANÁCS LAPJA

XXV. évfolyam, 7559. szám | Vasárnap, 1969. július 6. | 4 oldal, 30 bani

AZ ARATÁS ÜTEME JÓ, DE MI LESZ A SZÁNTÁSSAL?

Noha a szeszélyes időjárás sok gondot okaszt a termelő egységek nyakába, de a vezetőségnek, a szakemberekkel karöltve, tuljárva az idő eszén, ugy kell megszervezni és beosztania az eröket, hogy a határ minden szegletében egyöntetüen folyjon a munka. Ne maradjon el semmi sürgős teendő, beleértve a takarmány betakaritását, a kapálást, zöldségszedést és értékesitést s a jelenleg legfontosabb feladatot, a kalászosgabona félék aratását is.

Megvénk legtöbb mezőgazdasági termelőszövetkezetében javában folyik az árpa aratása, sőt több egység ezt befejezve áttért a buzára is.

A MONOSTORI MTSZ befejezte az árpa aratását: 50 hektárról átlag 3300 kilogrammos termést takaritott be, tulhaladva tervelőirányzatukat. A fenlaki gépesitő vállalat 2-es számu alegységének 11 kombájnja, kihasználva az időt eleget tett e feladatnak. Az aratásban jelen pillanatig Călăcean Pavel, Malin Iosa és Luca Vasile kombájnosok dolgoznak a legjobban — mondja Pascu Nicolae, a gépesitő alegység vezetője. Mostanig még géphiba nem fordult elő. A napi ütemet is tartani tudjuk.

Harmadik napja hat kombájn az első, és öt a második mezei brigád területén vágja a San-Pastore buzát. Eddig több mint 70 hektár a learatott terület, az átlagtermés 2000 kilón felüli. Az aradi ut mellett dülőben sorakoznak a kombájnok. Egyik üriti a buzát, másik befordul és uj pásztát kezd, mások már javában dolgoznak. A kombájnok után menve a kapott utasitásokkal ellentétes dolgokat fedeztünk fel. Általában a gabonák a sok eső miatt gyomosak. Mégis a kombájnosok egész vágóasztallal dolgoznak, utánuk diszlenek a levágatlan bajuszak és a fordulásnál is beletaposnak a buzába. Arassunk, de nem igy. Szólás-mondás szerint a sok kicsi sokra megy s csak 50 kilogramm maghullást számitva egy hektárra, 600 hektár buza után ez 30 tonnát tesz ki. S nem mindegy, hogy ez bekerül-e avagy sem a monostoriak raktárába.

A kombájnokon pelyvagyüjtő zsákok láthatók, de hiányzanak az egyszerü vontatott szalmagyüjtők. Noha 3 szalmaprés dolgozik, a felszabaditott terület kevés. Alig haladja tul az 50 hektárt. A szántással még gyengébben állnak. Tizenegy hektár a felszabaditott terület, melyet most vetnek kettes termesztésü növényekkel. Ezt a lemaradást nem lehet megoldani csupán a 4 éjszakai müszakban dolgozó traktorral. Vezessék be a hosszabbitott müszakot a szántásnál, talajelőkészitésnél, hogy eleget tudjanak tenni e téren is a tervelőirányzatnak. A kettes termesztésü növények földbejuttatásának most van itt az ideje, mig a talaj nedves.

A MAJLÁTI HATÁRBAN a 140 hektár árpa aratása végefelé jár. Az eddigi átlag tulhaladja a 2800 kilogrammot hektáronként. A 13 kombájnból 4 a 24-es, 4 a 10-es és 5 a gelui dülőben dolgozik. Egy kombájn áll müszaki hiba miatt. Hiányzik a főtengely kerékfej — mutatja Szilágyi György, az mtsz agronómusa. Most szaladgálnak a fenlaki gépesitő vállalat beszerzői ezután az alkatrész után. Ezt hivjuk operativitásnak! Ha eddig nem sikerült, lehet ezután lesz több cserealkatrész, s ha ez kezdetben igy megy, mi lesz majd később? A vállalat vezetősége ne legyen ennyire derülátó, mert bármelyik pillanatban beborulhat az égbolt. S egy kombájn kiesése, ha csak egy-két napra is, 7—8 hektár termés betakaritását veszélyezteti, ez kinek a zsebére megy! A kombájnok az árpa befejezése után a San-Pastore buzatáblákban tünnek fel. Szép termés kecsegteti a szemlélőt.

Öt szalmaprés dolgozik, de itt is hiányzanak a kombájnok után vontatott szalmagyüjtők. A vezetőség gondoljon arra hogy a 330 hektár előirányzott kettes termesztésü növények földbe juttatására nagyon rövid az idő s ennek érdekében gyorsitsa meg a terület felszabaditását. Eddig alig 15 hektárt szántottak fel és vetettek be, noha 5 éjszakai müszakban dolgozó ujonc traktorista és két szövetkezeti tag dolgozik a szántásnál. Ez még nem kielégitő.

ANGYALKUTON is végeztek az árpa aratásával, 92 hektárról bent a gabona a raktárban, csupán a 8 hektár magnak szánt árpa maradt még lábon a teljes beérésig. A 2600 kilogrammos előirányzattal szemben 3400 kilót értek el hektáronként.

SZABÓ GYULA mérnök

(Folytatása a 2. oldalon)

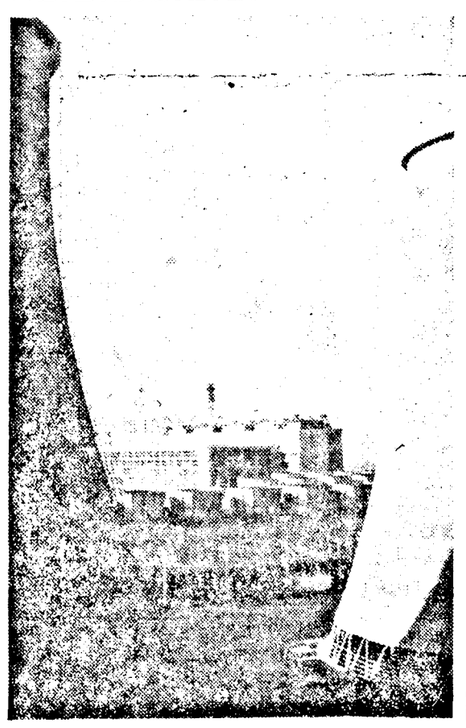

A marosludasi villamoserőmű

A X. pártkongresszus dokumentumainak vitája

AZ RKP X. KONGRESSZUSA

NAGY TETTEKRE MOZGOSÍTÓ PROGRAM

Az egészség védelméért

Az RKP X. kongresszusa ujabb, az eddigieknél is szélesebb távlatokat nyit hazánk szocialista társadalmának fejlődése előtt. Az Irányelv-tervezet az ipar, a mezőgazdaság és a tudományos kutatás mellett nem feledkezik meg az egészségügy fejlesztéséről sem. Országszerte javulni fognak az egészségügyi kezelés feltételei. Mi, egészségügyi káderek nem közvetlenül veszünk részt a szocialista haza anyagi alapjának fejlesztésében, hanem közvetve, az emberek egészségének megóvásával.

Az Irányelv-tervezet a megelőző gyógyitásra fekteti a főhangsulyt, ennek érdekében ujabb egészségügyi egységeket, a betegségek megállapitására és kezelésére szolgáló modern berendezéseket bocsátanak az egészségvédelem rendelkezésére. A falusi lakosság egészségügyi ellátása érdekében ujabb szülőotthonokat és körzeti rendelőket létesitenek.

Borosjenő egészségvédelmének fejlesztése szerves részét képezi az országszerte egyre jobban kibontakozó munkának. Most kapott uj épületet a poliklinika, amely a város és környéke, több mint huszezer ember orvosi ellátását biztositja. Ennek klinikai laboratoriumát a legmodernebb müszerekkel látták el. A tizenhat szakorvos valamint a város és környékének körorvosai havonta összeülnek, hogy tapasztalataikról beszámoljanak, ugyanakkor valamennyien szüntelenül gondoskodnak szakmai felkészültségük továbbfejlesztéséről.

A közeljövő orvosi ellátásának javitását biztositja államunk szüntelen gondoskodása. Ezekben a napokban látták el a borosjenői korházat két uj röntgenkészülékkel, amelyeknek a beszerelése folyamatban van.

Hazánk fejlődése, szocialista társadalmunk egyre lendületesebb kibontakozása mind ujabb és ujabb követelményeket állit elénk, egészségügyi szakemberek elé. Az RKP X. kongresszusának az Irányelv-tervezete, valamint az RKP KB Tézisei a Párt X. kongreszusára lelkesedéssel töltenek el valamennyiünket és arra buzditanak, hogy a jövőben még határozottabban, erőnket nem kimélve küzdjünk ezek megvalósításáért.

Dr. VAJDA SÁNDOR
a borosjenői poliklinika orvosa

Felajánlottuk – becsülettel teljesítjük

Félévi sikerek

Az év elején, amikor az ipari vállalatok munkaközösségei megtették felajánlásaikat a X. pártkongresszus és hazánk felszabadulása 25. évfordulója tiszteletére szervezett szocialista versenyben, a többi között elhatározták, hogy exportfeladataikat is tulteljesitik. Eltelt az év első fele s az üzemekben, gyárakban már készül a gazdasági-pénzügyi mérleg. S ezzel egyidőben azt is felmérik, hogy miként valósultak meg a kettős ünnep fogadására tett kötelezettségvállalások.

☆ **Örömmel értesültünk, hogy municipiumunkban és megyénkben nem kevesebb mint tizenegy ipari egység jelentősen tulteljesitette félévi exporttervét. A faiparban a borossebesi 216 000, a lippai pedig 216 000 lej értékü faanyagot exportált terven felül. A pankotai Butorgyár munkaközössége is kitett magáért: a terven felül gyártott és leszállitott exportbutorok értéke meghaladja a 206 000 lejt.**

☆ Textilgyáraink közül az UTA valósitotta meg a legszebb eredményt: 402 000 lej értékü textiliát küldött a világ minden tájára terven felül. A Teba gyár tulteljesitése szerényebb: 50 000 lej. Ezzel szemben a Vörös Trikó gyár nem kevesebb mint 362 ezer lej értékü kötszövött holmit küldött külföldre exporttervén felül.

☆ **Az Arădeanca vállalat is dicséretet érdemel. A gyár eredeti tervében nem szerepelt exportfeladat. Később 693 000 lejes megrendelést kaptak külföldről. A váratlan megbizatás gondot okozott az egység dolgozóinak. De leküzdötték a nehézségeket és késedelem nélkül leszállitották az árut, anélkül, hogy módositottak volna az év elején összeállitott termelési terven.**

☆ Az élelmiszeriparban a gyárak közül a Refacerea sikerei kimagaslóak: 8 902 000 lejre emelkedik az általuk terven felül külföldre szállitott konzervek értéke.

Lapunk IV. oldalán

- Románia napja a kinshasai nemzetközi vásáron
- Lemondott az olasz kormány
- Tudósítás Vietnamból

Rutin vagy továbbképzés?

Kezdjük néhány elgondolkoztató adaton. Az 1960-ban közzétett Auger jelentés, amely az Egyesült Nemzetek Szervezetének határozata alapján készült, leszögezi, hogy **a tudományos tevékenység minden emberi tevékenység közül a legdinamikusabb fejlődést mutatja, volumenje 10 évente megkétszereződik.** Szemléletesen megfogalmazva: a történelem kezdete óta élt tudósok és kutatók 90 százaléka ma él és dolgozik.

Ennek a ténynek egyik gyakorlati következményét süriti egy tudományos folyóirat a következő megdöbbentő mondatba: **A fele annak, amit a mérnökök tanultak, egy évtizeden belül elévül és fele annak, amire tiz év mulva szükségük lesz, ma még hozzáférhetetlen.**

Ha mindez bárkit is egy tudományos fantasztikus regényre emlékeztet, olvassa végig az RKP nemzetgazdaságfejlesztési irányelveit és állapodjék meg néhány pillanatra az elektronikai és automatikai ipar fejlesztésének ritmusával foglalkozó részeknél. **Ami egy évtizeddel vagy akár öt évvel ezelőtt rendkivüli tudományos sikernek számitott, ma termelési célkitüzés, olyan feladat, amit a legközelebbi jövőben meg kell oldanunk.** Az elektronika, automatika és a számitógépek iparának hazai megteremtését csak ezért idézem, mert szemléletesen bizonyitják a világszerte kibontakozó technikai-tudományos forradalom hétköznapi következményeit. Olyan következmények ezek, amelyek mindannyiunk életének részei. Olyan tények, amelyekkel számot kell vetnünk és amelyekhez egész gondolkodásmódunkat és cselekvésünket hozzá kell idomitanunk.

Valaha, a kulturforradalom romantikus éveiben, csaknem minden közintézmény falán ott állt a lenini jelszó: Tanulni, tanulni, tanulni. Ma, csaknem egy félévszázaddal Lenin halála után, ébredünk rá lángelméjének el nem muló aktualitására. Lenin válaszol az aktuális alternativára: a rutin vagy fejlődés alternativájára és parancsoló rövidséggel utasit: TANULNI!

Az aradi müszaki dokumentációs könyvtárakat meglátogatva arra a következtetésre jutottam, hogy a tanulás, a dokumentálódás igénye él a müszaki értelmiség, a mérnökök és technikusok között. De azt is meg kell állapitani, hogy ez az igény még elég gyakran alkalomszerüen jelentkezik. Akkor tanulnak, tájékozódnak az emberek, ha egy nehezen megoldható feladatba ütköznek. Nem elég, ez nem lehet elég.

Kétségtelenül negatív hatása van annak a körülménynek is, hogy egyetemi végzettségü szakembereink egy része kimondottan adminisztrativ jellegü feladatkörben dolgozik, ahelyett hogy szellemi potenciálját ott értékesitené, ahol napjainkban erre a legnagyobb szükség van: a kutatásban, a fejlesztésben, a szervezésben. Nehezen követelhető meg a lépéstartás egy olyan mérnöktől, aki egész nap apró-cseprő nyersanyagellátási és jelentéktelen üzemszervezési problémák megoldásán töri a fejét. Az erők átcsoportositásánál tehát olyan helyzetbe kell hozni a mérnököket, hogy **kénytelenek** legyenek tanulni.

Mai alternativa

Igazságtalanság lenne, ha az állandó önfejlesztés, szakmai továbbképzés nehéz feladatát csak a müszaki értelmiség vonatkozásában tárgyalnók. A hangsulyozottabb figyelem csak azért indokolt, mert kulcshelyzetet foglalnak el feladataink teljesitésében, de mindez nem jelenti azt, hogy a dolgozók egyéb rétegei, akár fizikai akár szellemi munkát végeznek, valamiféle felmentést kaptak volna e társadalmi feladat alól. Ilyen felmentés nincs. Napjainkban mindenkinek számolnia kell a továbbtanulás követelményével. Egyszer és mindenkorra le kell szögeznünk, hogy a szakmai fejlődést nem csak a társadalmi érdek követeli meg, hanem az egyéni is. Ismét idézem kell a tudomány és a termelés alapvető kérdéseivel foglalkozó szakirodalom megállapitását: Azok a fiatalok, akik most kezdenek dol-

KÁLLAY GYÖRGY

(Folytatása a 2 oldalon)

Lapunk III. oldalán

VI. MŰVELŐDÉS-IRODALOM '69

A vakáció örömei

A Tanfelügyelőség, a KISZ Municipiumi Bizottsága, a Municipiumi Pionir Tanács, valamint a Testnevelési és Sport Tanács érdekesnek igérkező programot dolgozott ki a nyári vakációra. E szerint Aradon hat klubot létesitettek, melyeknek tevékenységét a tanulók tanácsai irányitják. A klubokban testnevelési tanárok, edzők vezetésével a tanulók sporttevékenységet folytatnak (sakk, asztalitenisz, kézilabda, röplabda, kosárlabda, uszás) minifutball mérkőzéseken (július 15—20), uszóversenyen (augusztus 5—10) és kirándulásokon vesznek részt. A KISZ Municipiumi Bizottsága a megyei moziválalattal az Ifjusági moziban ifjusági filmfesztivált rendez. A Constructorul és az UTA sportklubban hetente kulturmüsor szórakoztatja az egybegyülteket.

A nyári vakáció szórakozásai között igen fontos helyet foglal el a táborozás. A breazai ifjusági tábor julius 15—28 között az aradi szakmai iskolák tanulóit, augusztus 1—14 között a pedagógiai és az elméleti liceumok tanulóit látja vendégül. Menyházán augusztus 4—14 között kiképző tábor létesül.

Végül az érdeklődők figyelmébe ajánljuk a klubok nyitvatartási programját:

IOAN SLAVICI LICEUM: kedd 10—12 és csütörtök 10—12, SPORTISKOLA: hétfő 10—12, szerda 10—12, CONSTRUCTORUL SPORTISKOLA: csütörtök 10—12, szombat 10—12 és 16—18, VOINTA KLUB: szerda 10—12, és 15—19, péntek 10—12 és 15—19, UTA SPORTKLUB: kedd 10—12, és 16—20, szombat 10—12 és 16—20, GLORIA KLUB szerda 10—12, péntek 10—12 és 17—19 óráig.

KASZOJAI BRIGÁDNAPLÓ

JÚLIUS 2

Déli 12-re volt kitüzve az indulás és negyed egykor tényleg elindultunk. Mindenkinek jutott hely, bár ez eredetileg masként volt kalkulálva. A felirt 34 tanulóból 22 jött el, az indulás előtti pillanatban befutott a 23-ik. Tessék engem is felirni tanár elvtárs! Igy lettünk 23-an, de nem is baj, inkább kevesebben, dolgozni akarok, mint sok lógnivágyó. Mert azt előre megmondták. Nem csak nyaralni megyünk Kaszojára.

A buszban eleinte nagy volt a csend, mondtam is magamban, hát ezek miféle brigádosok? (Két nap mulva megváltozott róluk a véleményem. Tudnak viccelni, danolni a srácok. Igy már jól van).

A müutról lekanyarodó buszon jó darabon nagyokat rázott a gidres-gödrös ut. Végül megérkeztünk. A patak közelében kopottas faház, körülötte öreg diófák, az egyik alatt hosszu, kecskelábu ácsolt asztal, mellette lócák, földbevert cölöpökön. Ez a kantin. Letelepedtünk, az elvtárs a KISZ-től rövid beszédet tartott, miért vagyunk itt, mit fogunk dolgozni, mi lesz a napi program. Megértettük. A ház tornáca felől jóféle illat terjengett, melegitették a babfőzeléket, a fűvön hancurozó két kutya is szimatolni kezdett, egy harmadik a dülledező sütőkemencéből mászott elő. Elevenen, természetesen.

Mindenki megkapta a brigádjelvényt. Az aktatáskában még jócskán maradt. Az előttünk lévő brigádé. Ünnepélyes keretek között kellett volna a váltásnak megtörténnie. De elődeink leléptek, mire ideértünk. Nálunk, remélem nem lesz ilyesmi. Ma még semmit sem dolgoztunk, ebéd után ismerkedtünk a környékkel.

★

A menedékházzal kezdtük, hisz itt fogunk lakni majd julius 20-ig. Csinos, emeletes, csucsos faépitmény, egyik felén erkély, zöld, fekete, barna, fehér kompozició. Előtte kerthelyiség, modern ernyős asztalokkal, rozoga székekkel. (Most várják az ujakat). A villához hatalmas fenyőfák szegélyezte sétány vezet, olyan az egész, mintha képeslapot látna az ember. Kértem is kettőt, csak aradi van, kaszojai nincs forgalomban. Akkor inkább semmilyet. Aradit Aradon is kapok.

Elhelyezkedtünk a szobákban, aztán kiültünk levegőt szivni — nagyon tiszta, friss a levegő —, csendet és madárfüttyöt hallgatni.

★

Este, vacsora után petróleumlámpa fényénél erdészekkel beszélgettünk. Jobban mondva, inkább hallgattuk, belőlük pedig ömlött a sok érdekes erdei mese. „Találkoztak-e farkassal, vaddisznóval? Persze, mindennapos eset". „Farkast? Évek óta nem láttam". Ebből aztán nem tudtunk kiigazodni. Vadászok... Az erdészbrigadéros azt meséli, hogyan verekedtek össze a tavaszon szebeni juhászokkal, akik tiltott helyen legeltettek. Azt mondja, az életét kockáztatta az állam vagyonáért.

Hüvös az este, a gyér lámpavilág kisértetiesen nagyitja az árnyékokat. A menedékház nyitott ablakán békakoncertet hoz be a szél. Elég unalmas, de mindenképpen pihentetőbb a nagyvárosi zajnál.

JÚLIUS 3

Korán virrad juliusban, mire kikecmergünk az ágyból, a jótorku madarak már teljesitették napi éneknormájuk egy részét. A patakban jó hideg a viz, a brigádosjelvényeket kitüztük a munkaruhánkra és megválasztott főnökünk után libasorban indultunk a kantinba. Másként nem is lehet a pallón és az ösvényen. A fák között átszürődő napfény mintha porrétegen hatolt volna keresztül. Csiklandozott a lekaszált széna illata, kedvünk lett volna belehempergőzni, csak a vastag harmat tartott vissza. Megvártuk a délutánt...

A reggelin hamar tulestünk, aztán sarlót, baltát nyomtak a kezünkbe. Indulás. Patak mentén haladtunk felfelé, a tegnap óta is sokat tisztult a viz. Helyenként teljesen zöldnek látszik. Közelebbről derül ki, jü van a medrében.

Megmásztunk egy napos domboldalt, a tetején kezdtük. Hosszulevelü, sápadt, araszos fenyőfákat kell kiszabaditani a gaz árnyékából. (Azt mondják a palántákat küldföldről hozták). Megmutatták, hogy kell a sarlóval, baltával bánni. Egyszerü. Csak ne lenne az az átkozott sok szederinda, amelyik karmolászik, messziről az inged, nadrágod után kapkod. Tanárunk melle, karja is tele volt a legbizarrabb mértani alakzatokkal.

Uzsonna idő. A srácok nem akartak pihenni, mig az egészet be nem fejezik. Mielőtt lefelé indultunk volna, a társaság gomba után széledt el az erdőben. Sárga rókagombával, tejes keserügombával töltöttük meg a kiürült uzsonnástálat. Ugy hallom, a brigádéros nagyon elégedett volt délelőtti munkánk eredményével. Délután még egy kis szénagyüjtés, nehogy megint elverje az eső.

A fiuk jelenleg a medence kitakaritásával foglalkoznak. Délután, ha megtelt, uszóversenyt rendezünk.

★

Mielőtt lefeküdnék, még csak annyit: a délután jól telt, este a gombapaprikás pedig igazán kitünően sikerült. Ugy látom, minden rendben lesz. Az első munkanapra senkinek sem lehet panasza. A vagongyári szakiskola 23 elsőévese megteszi a magáét.

A napló hitelességéért felel:
JÁMBOR GYULA

Honctői pillanatkép. (KELEN FERENC felvétele)

A RIPORT FOLYTATÓDIK

1948 DECEMBER VÉGE. A Jövő szerkesztősége. Kora reggel. A kályhákban vigan duruzsolt a tüz, s kellemes meleget árasztott...

A főszerkesztő hivatott.

— Holnap városközi verseny kezdődik a Vagongyárban. A bukaresti Augusztus 23 üzemek egyik szegecselő csoportja rádion hívta versenyre az aradi szegecselő csoportot.

— Kérlek, menj ki a gyárba, irj a versenyről. Egy oldalnyi helyet kapsz...

Másnap kora reggel a minden ujért lelkesedő ember izgalmával indultam el a Vagongyár felé. Gyalog. És most is pontosan emlékszem arra a képre, amely akkor fogadott. A bombázás után alig helyreállított üzemrészek földszintesek, korszerütlenek... Odaérkeztem a szegecselő verseny színhelyére. A csarnok hideg volt, a megrepedezett falakon, a becsukhatatlan ajtókon utat talált a metsző hideg, decemberi szél. Rosszul fedett tetőn át hópelyhek szállingóztak alá.. Fatalpakon ott állott a vagon-alváz, mellette a tüzhely, amelyen a szegecseket vörös izzásura hevitették. Itt ismerkedtem meg Bokor Lajossal és két társával, a szegecselő csoporttal...

De talán most hadd idézzek a Jövő 1948 december 28.-i keddi számából. A cikk, „Nyolc óra története munkáshősiességről beszél" cimmel jelent meg. A riport megállapitásai többségükben elavultak— szerintem ez általában a riportok sorsa. A husz év előtti színeket elszürkitette és elseperte az elmult két évtized fejlődése. Mégis néhány mondat ide kiránkozik:

— ..A sürített levegővel dolgozó kézipisztolyos csoportnak Bokor Lajos a vezetője. Kistermetü, rendkivül mozgékony munkás. Szinte sugárzik róla az akaraterő, amikor mondja: „Nem kétséges, győzelmünk biztos..."

...Fél nyolc. Hosszasan bugva megszólal a gyári sziréna. És abban a pillanatban Lipsici (az egyik segitő) dobja is a vörösre hevitett szegeket, Mátyás (a másik segitő) fogoval elkapja, elhelyezi, vasruddal alátart és máris rácsap Bokor szegecselőpisztolya. Gépfegyverropogásszerü zaj hallatszik néhány masodpercig, a béke diadalmas fegyverének zaja és máris helyén áll az első szegecs..."

Ez igy ment nyolc órán át. Végülis az ünnepélyes eredményhirdetésen megtudtuk, hogy a Bokor csoport győzött, 1283 szegecset helyeztek el és 410 százalékban teljesitették a nemzetközi normát".

...Hát igen. Ma már az akkori cikkiró és a riportalany nyugdijasok. Csak a gyár fiatalodott meg modern épületeivel, korszerü technológiájával...

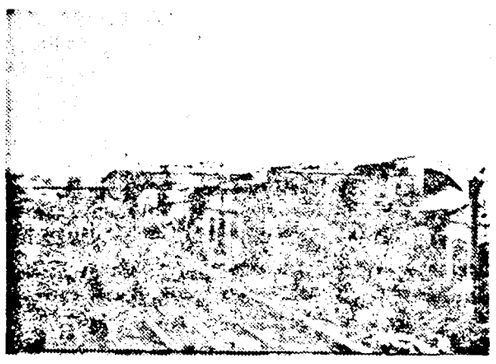

...a felszabadulás előtt a munkacsarnok siralmas képet nyujtott

1969. JUNIUS 30. Hétfő délelőtt. Az UTA gyárral szemben lévő Poetului utcán kettesben gyalogolunk: Messer Sándor nyugdijas ujságiró kollégám, a több, mint két évtizeddel ezelőtti riport szerzője és jómagam. A régi riportalany, Bokor Lajos lakása felé tartunk.

Plopilor utca 10. Kétablakos, takaros kis magánház. Benyitunk az ajtón. Az udvaron kistermetü, zömök, hatvan év körüli férfi fogad kissé idegenül. Amikor felidézzük volt munkahelyét, az akkori riportot, felderül az arca:

— Tessék, foglaljanak helyet — mutat a szőlővel körülvett lugasra...

Régi fényképek kerülnek elő. Bokor Lajost és volt dolgozó társait ábrázolják szegecselés közben. A nyugdijas férfi mesél:

— Már csak nagyritkán alkalmazzák ezt az eljárást. Csaknem teljesen kiszoritotta az automata hegesztés, melyet 16 évvel ezelőtt vezettek be. Érdemes a helyszinen megtekinteni ezt a müveletet. Keressék fel Munteanu Gheorghe mérnököt is, aki sokáig volt főnököm, Dan Petru, Groza Vasile mestereket, Palcu Nicolae szerszámkiadót — mondja egykori riportalanyunk, s még néhány ember nevét emliti meg, akikkel évtizedeken át dolgozott.

Elindulunk a Vagongyár hegesztő-szerelő részlegére...

— Kiváló szakember volt — nyilatkozik elismerően az egykori szegecselőről Munteanu Gheorghe mérnök, aki most a gyártás-előkészitő osztály vezetője. — Bizony sokat haladt azóta a technika...

Itt állunk az üzem hegesztő-szerelő részlegének hatalmas munkacsarnoka előtt. Mielőtt belépünk az üzemosztályba, önkéntelenül is kézbe vesszük a felvételeket, melyek a multat és a jelent ábrázolják. Az egyik képen még jól látható az a siralmas kép, amelyet a felszabadulas előtti munkacsarnok nyujtott. A másik felvétel már a részleg restaurálását ábrázolja. A gyors ütemü fejlődés azonban megkövetelte az épület további bővitését. S ime a harmadik felvétel, mely a jelent mutatja. Azt a korszerü üzemosztályt, amelyben Bokor Lajos utódai hegesztik, szerelik a teherszállitó vagonokat...

Belépünk a terembe. Az emelőszerkezet kezelője csilingelve figyelmezteti a dolgozókat, hogy tebert szállit. A hegesztők egy pillanatra feltekintenek a magasba, majd tovább folytatják a munkát.

Nézzük, figyeljük a termelési folyamatot, a hegesztési müveleteket. Mennyivel más ez most, mint annak idején, amikor Bokor Lajosék szegecselték. Pedig akkor az is haladás volt, hiszen épen azért irodott a riport, mert többet termeltek. A haladás, a technika azonban kimondta a döntő szót: uj, korszerü eljárással még jobbat, még többet lehet elérni. Annak idején három-négy ember kezében is megfordult a szegecs, amig rendeltetési helyére került. Most viszont minden hegesztő önállóan dolgozik, versenyben vannak egymással. Automata és kézi hegesztők. Az automata hegesztést kizárólag nagy munkadaraboknál alkalmazzak, mig a kézit szinte minden müveletnél.

Hogy mennyivel előnyösebb, gazdaságosabb a hegesztés, mint a szegecselés? A kérdésre a legkompetensebb ember, Margarit Toma mérnök, a hegesztési müveleteket irányító osztály főnöke adta meg a választ:

— Csupán a kézi hegesztéssel háromszor többet valósitunk meg, mint a szegecselés révén. Az automata hegesztés pedig a tizenötszörösét jelenti.

Ime a technika, az uj, a haladás eredménye! Mert a technika is ugy fejlődött, akárcsak az üzemosztály.

Emberekkel beszélgetünk, akik együtt dolgoztak Bokor Lajossal, emberekkel, akik tovább folytatják a megkezdett utat...

MESSER SÁNDOR
HEGEDŰS ISTVÁN

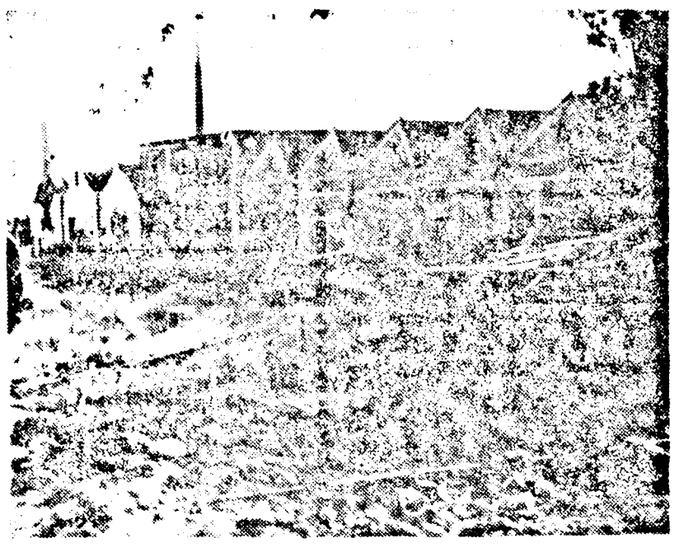

...a részleg restaurálása a felszabadulás után

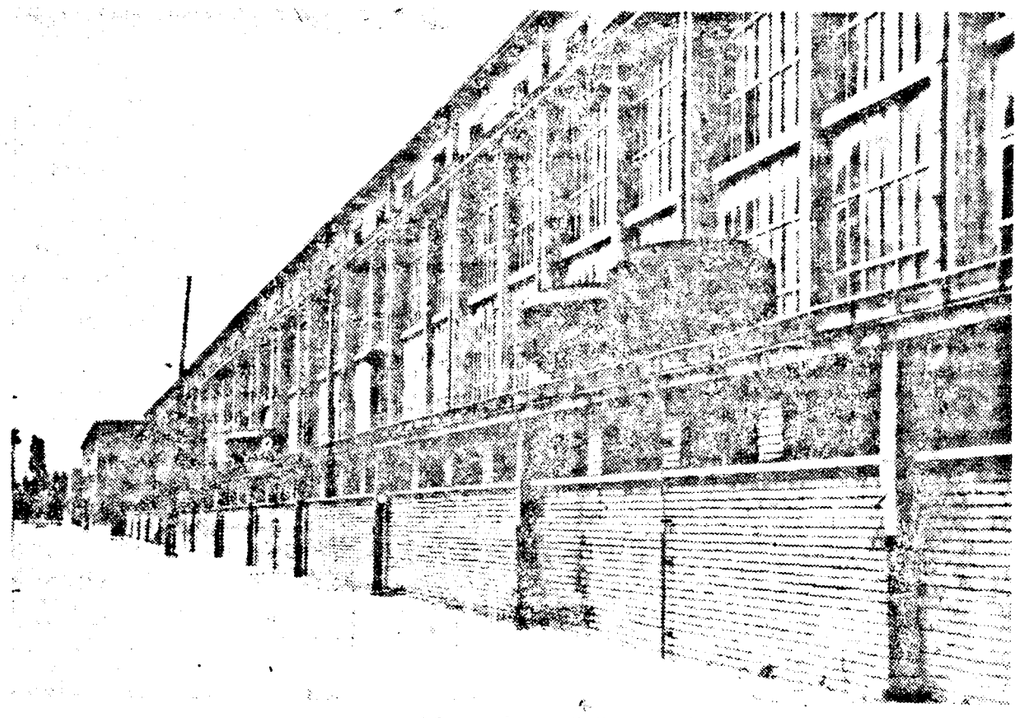

...a jelen: a korszerü üzemosztály

Vizsgáznak a jövő gépkocsivezetői

Az aradi Soföriskolában évzáróhoz közeledik több, mint 600 sofőrjelölt. Hosszu hónapok szorgos munkájának az eredményét fogja értékelni a szigoru vizsgáztató bizottság. Ami az elméleti felkészültséget, már mint a közlekedési törvények ismeretét illeti, minden jelöltnek 27 kérdésre kell irásban válaszolnia. Mégpedig ugy, hogy az egy-egy kérdés mellett szereplő 3—4 válasz közül ki kell választania az egyetlen megfelelőt. Ez a vizsgáztatási módszer csak látszólag könnyü. A kérdések összeállitói ügyelnek arra, hogy „totózással" itt ne lehessen eredményt elérni. A hibás válaszok ugyanis csak igen finom árnyalatokban különböznek a helyes megoldástól. Igy tehát tényleges, alapos ismeretek nélkül „ráhibázni" az igazira nem igen lehet. Annak a jelöltnek, aki nem ad legalább 23 kérdésre helyes választ, meg kell ismételnie az elméleti vizsgát.

A legizgalmasabb feladat azonban minden bizonnyal a gyakorlati vizsga, a vezetés lesz. A gyakorlati vezetési vizsga időtartama 15—20 perc, ez alatt a jelöltnek a következő feladatokat kell megoldania: a motor üzembe helyezése; egyenletes, sima indulás; sebességi fokozatok kapcsolása (a visszakapcsolást is beleértve); sebességtartás (a forgalom ritmusához való igazodás); kormánykezelés és iránytartás; sima megállás, fékpedál működtetése, induláskor és lejtőről való indulásnál; jelzés (indulásnál, előzésnél, kikerülésnél, megállásnál); a jelzőtáblák, utburkolati jelek, jelzőfények és a forgalmi milicista utasításainak figyelembevétele; forgalmi szabályok pontos, helyes és gyors megtartása: hátsó menet egyenes járdaszegély mentén, minimálisan 10 méter hosszban egyenletesen lassu sebességgel; (a járdaszegélytől való eltérés tolatás közben legfeljebb egy méter, a véghelyzetben 30 centiméter lehet); tolatás és beállás ferde parkolóhelyre (45 fokos ferde szögben, festett parkolóvonalak közé); A vizsgáztatók értékelik a figyelmességet, körültekintést, a visszapillantótükör használatát. Figyelembe veszik a helyes, pontos, gyors és veszély nélküli elhelyezkedést az ülésben, továbbhaladás közben.

A vizsgákra munkanapokon közepes és nagy forgalom között kerül sor. Ajánljuk tehát a vizsgázóknak, hogy mind lelki, mind fizikai szempontból jól felkészülve álljanak a vizsgáztató bizottság elé. A bizottság magas igényeket támaszt, de ez feltétlenül szükséges a forgalombiztonság érdekében. A tanári kar és Arad összes autómotorosai sok sikert kivánnak a jövő autóvezetőinek!

PINTÉR LAJOS

Aradi babák külföldön

Şiclovan Elena mérnöknő, az Arădeanca vállalat igazgatója mondotta el a minap a következőket:

— Az év elején a vállalat nem kapot exportfeladatokat. Termékeink azonban sikerrel szerepeltek a nemzetközi kiállításokon, vásárokon és igy utólag számos külföldi rendelést kaptunk. Ezek szerint ebben az évben 9 500 babát és 23 000 különböző müanyagállatfigurát küldünk Csehszlovákiába, Irországba, Hollandiába, Izraelbe és Ausztriába.

Megtudtuk még, hogy legujabb termékeikkel a közeljövőben szerepelnek ujabb külföldi kiállításokon és vásárokon mégpedig: Svédországban, Ausztráliában, Irakban, Jugoszláviában, Kanadában, Ausztriában, Franciaországban, Belgiumban és Peruban.

Elárusítók vetélkedője

A KISZ Megyei Bizottsága, a Megyei Szakszervezeti Tanács, a Megyei Kereskedelmi Igazgatóság, valamint a Megyei Fogyasztószi Szövetkezetek Szövetsége kezdeményezésére megrendezik a fiatal elárusitók versenyét. A vetélkedő első szakaszán részt vesz valamennyi elárusító (16—30 év között) aki falusi fogyasztási szövetkezetben, az Ipari Termékeket Árusító HKSZ, az Alimentara HKSZ, valamint a Közélelmezési Tröszt egységeiben dolgozik. A vásárlók civilizált kiszolgálása, a munka megjavitása érdekében szervezett verseny részvevői Mercur-feliratu jelvényt viselnek, Igazolatlan hiányzásért az elárusitót kizárják a versenyből. Minden üzletben panaszfüzet áll a vevők rendelkezésére, amibe bejegyezhetik észrevételeiket.

Újabb repülőjáratok

A TAROM növelte a belföldi légijáratok számát. Uj járat indul többek között Bukarest és Konstanca között. A fővárosból 12.00 órakor induló repülőgép 12.45 órakor érkezik Konstancára, onnan 13.15 órakor száll fel és 14 órakor érkezik a Băneasa repülőtérre. A Bukarest—Kolozsvár utvonalon is uj járaratot vezetnek be, amely 11.55 órakor indul Băneasaról és 13.15 órakor érkezik rendeltetési helyére. A repülőgép 13.35 órakor indul vissza Bukarestbe és 14.55 órakor érkezik oda. Jelenleg e két belföldi légivonalon naponta 16 járatot bonyolitanak le.

A TAROM a nyári idényben pótjáratokat indit a főváros és az ország jelentős városai között.

UTUNK

a július 4.-i szám tartalmából

PUBLICISZTIKA: Alkotás és szolgálat: Kántor Lajos, Király László, és Bodor Ádám irásai, Létay Lajos: Költői fluidum, Márki Zoltán: Szikrázó sziv (Franz Liebhard 70. születésnapjára), Bodor Pál: Kinek a mosolya mosolyog arcomon?, Szabó Lajos: Tessitori Nóra sirjánál, Gera György: A világ legolvasottabb szerzői.

PRÓZA: Hornyák József: Madárka, Szabó Zoltán: Példaképek, Bartalis János: Áldott föld, áldott falu: Kosály, Bözödi György: Gábor Áron és „hüséges árnyéka", Elwin Brooks White: A második fa a sarok után.

VERS: Brassói költők verseiből: Apáthy Géza, Murgu Pál, Lendvay Éva, Ion Lupu, Szikes Jolán, Frieder Schuller, Hans Schuller, Nicolae Stoie, valamint Fábián Sándor, Horváth István, Franz Liebhard és Jevgenyij Jevtusenko versei.

IRODALOMKRITIKA: Jordáky Lajos: Az esszé dicsérete (Jánosházy György kötetéről), Bálint Tibor: Csendes válságok (Ferencz Zsuzsa novelláiról), Szigeti József: Mégegyszer: Mikes drámája, Veress Dániel: Egy szintézis körvonalai.

MŰVÉSZET: K. Jakab Antal: Camus bemutató a szatmári szinházban, Páll Árpád: Évadzárás a kacagás jegyében (A kolozsvári szinház utolsó bemutatóiról), László Ferenc: Zenei utazás Szatmáron, Nicolae Sabău: Egy meg nem valósult freskó tervei.

Uj könyvek, csipegető, ország-világ, levélváltás, keresztrejtvény.

Folytatások az első oldalról

Az aratás üteme jó, de mi lesz a szántással?

ként. Iacob Anton, az mtsz elnöke, elégedetten beszél a termésről és a gépek teljesitőképességéről. Wolf Nicolae, Ghoiu Gheorghe, Dumbravă Lazăr kombájnosok napi teljesitménye 17—20 ezer kiló learatott és elcsépelt gabona. A mult évihez viszonyitva a javitások minősége sokkal jobb. Ennek bizonyitéka az a napi teljesitmény, amelyet eddig meg tudtunk valósitani — mondja Neagu Ion, az ujaradi gépesitő vállalat szépfalusi alegységének vezetője. Az árpa befejezése után átmentek a kombájnok a buzába, illetve mentek volna, de e helyett inkább várták egymásra azért, mert az egység agronómusa, Giosu Ioan, még nem tért vissza az illető dülőből, ahol nedvességi próbákat ment venni. Minden perc drága. Ne engedjük meg magunknak a jelenlegi helyzetben ezt a luxust, mert bármilyen időveszteséget kilókban számolunk.

A két szalmaprés működik s eddig 30 hektárt báláztak be, 18 hektárról lehordták a szalmát, de se nem szántottak, se nem vetettek még semmit.

☆

Általában elismeréssel szólhatunk a soron lévő nyári munkálatok végzésének üteméről. Különösen az aratásról. Nem rejthetjük azonban véka alá a szalmabegyüjtés és elszállitás elhanyagolását. Sajnálattal állapitottuk meg azt is, hogy vontatottan halad a szántás és igy nem csoda, hogy késik a másodvetés is. Szükséges, hogy a megyei mezőgazdasági szervek szakemberei és aktivistái ne kimutatásokat készitsenek az egységekben, amelyekért felelnek, hanem azok vezetőivel foganatositsanak hatékony intézkedéseket, melyek valóraváltása révén minden teendőt maradéktalanul és a legoptimálisabb időben végezzenek el.

Rutin vagy továbbképzés?

gozni, legalább egyszer teljes technikai forradalmat élnek majd át. A munkahelyek, amelyet nagyapa korukban elfoglalnak, ma talán nem is léteznek. Meglehet, ma még fel sem talált termelési folyamatokat irányitanak majd olyan gépeken, amelyeket csak ezután terveznek meg.

Ezeket a széditő perspektivákat foglalják gyakorlati intézkedésekbe az olyan döntések, mint a tizosztályos kötelező oktatás bevezetése — a nevelés-oktatás terén —, vagy az Irányelvek a nemzetgazdaságfejlesztés területén. Ha a közelgő X. pártkongresszus dokumentumait tanulmányozzuk, rá kell jönnünk: a mai alternativa — a rutin vagy fejlődés, nem is alternativa, mert a társadalom élő valósága — az egyén és a közösség számára csak egy utat kinál: önmagunk, tudásunk állandó fejlesztésének utjat.

Tájékoztató

Televizió

Vasárnap, július 6.

8.30 A haza vártában.
9.00 Gyermekmüsor.
10.30 Falumüsor.
11.30 A Rádió-Televizió szimfonikus zenekarának hangversenye.
17.00 Magazin.
18.10 Egy asszony története — folytatásos film (II).
19.00 A KISZ müvészegyüttesével az országban és külföldön.
19.30 Hiradó, időjárásjelentés.
19.45 Diákok hazafias munkán — ankét-riport.
20.15 Szinházi est: Marcel Achard — A félkegyelmü nő cimü darabja.
22.25 Hiradó, időjárásjelentés.
22.45 Román könnyüzene.
23.15 Sport.

Hétfő, július 7.

17.30 Hirek.
17.35 Aschiuţa könyvtára.
17.50 Pioniroknak és iskolásoknak.
18.20 Ifjusági atheneum.
18.50 Gong.
19.15 Roman népzene.
19.30 Hiradó, időjárasjelentés.
20.00 A X. pártkongresszus köszöntésére.
20.15 Névtelen csillag — könnyüzene verseny.
21.15 Forró nyár (X).
22.05 Hiradó, időjárasjelentés.
22.25 Nemzetközi aktualitások.
22.55 Varieté — filmről.

Filmek

MURESUL: Az éjszaka... az álmoké (10, 12, 14.15, 16.30, 18.45, 21. Kedvező idő esetén 21 órakor a kerthelyiségben).

STUDIÓ: Szerelmesek paradicsoma (11, 15, 17, 19, 21 Kedvező idő esetén 21 órakor a kerthelyiségben).

IFJUSAGI: A nagy kigyó (11 17, 19, 21. Kedvező idő esetén 21 órakor a kerthelyiségben).

VICTORIA: Gyilkosság egyéni stilusban (11, 14, 16, 18, 20).

PROGRESUL (Ujarad): Egy marék dollárral többért (10, 14, 16, 18, 20).

SOLIDARITATEA (Gáj): Aki mindig elkésik (11, 15, 17, 19).

CFR (Grădiste): Titkos bemutatók (10, 15, 17, 19).

MIKELAKA: A szombatesti bál (15, 17, 19).

A VIDÉKI MOZIK MÜSORA

PÉCSKA: Egy szobaur vallomásai.
LIPPA: A három kövér.
BOROSJENŐ: Szeretlek.
KISJENŐ: Jó napot, grófnő.
RADNA: Hüség.
SZENTANNA: Ne váljunk el.
SEBES: Az ellopott léghajó.
NAGYLAK: Amikor a halak jönnek.
KÜRTÖS: A heroin.
PANKOTA: Aszály.
VILÁGOS: Judoka, titkos ügynök.
VINGA: Fény a redőnyök mögött.
KÖRÖSBÖKÉNY: Becket.

Rádió

Vasárnap, július 6.

BUKAREST I: 6.05—8: Reggeli zenés müsor, hirek. 9.42: Cristian Popescu énekel. 10: Falumüsor. 12: Mindenről, mindenkinek. 13.15: Könnyüzene. 13.30: Aki tud — az nyer. 17.05: Népi muzsika. 18.30: Sofia Vicoveanca, Ion Bogza és Nicolae Băluţă énekel. 19.20: Mireille Mathieu és Tom Jones lemezeiből. 20.30; Emanoil Petruţ Eminescu-verseket szaval. 22.10: Sport. 22.40: Könnyüzene. 0.03—3: Éjszakai szórakoztató zene.

BUKAREST II. 6: Reggeli zene. 7.35: A hadsereg fuvószenekara játszik. 8.15: Rádiószinház gyermekeknek. 9.30: Népzene. 10: Anda Călugăreanu és Mihai Dumbravă énekel. 10.40: A hetedik müvészet. 11: Szimfonikus zene. 12.43: A Rádió-Televizió népi zenekara játszik. 13: Zenei kaleidoszkóp. 14.05: Világhirü énekesek albuma: Renata Tebaldi, Jussy Björling és Boris Cristoff. 17.30: Ifjusági adás. 19.20: Kisszinház. 21.15: Tánczene. 22.40: Eminescu versek. 23.05: A 69-es russzei dalfesztivál felvételeiből. 23.57—1: Szimfonikus zene.

A BUKARESTI RÁDIÓ MAGYAR NYELVŰ ADÁSA

HÉTKÖZNAP: Reggel 7.30—7.45 a 261, 330 és 390 méteres hullámhosszon, valamint délután 16—16.15-ig a 261, 330 és 397 méteres hullámhosszon és este 18.45—19-ig a 261 és 330 méteres hullámhosszon beszámol az ország és a nagyvilág eseményeiről.

VASÁRNAP: Reggel 10—10.20-ig bel- és külpolitikai hirek, népi es könnyüzene, a 231, 330 és 397 méteres hullámhosszon. Délután 16.30—17.15-ig vasárnapi mozaik. Kulturális szórakoztató müsor. Tartalmából: Brassó az elmult 25 esztendőben. Majtényi Erik vasárnapi jegyzete. Bajor Andor karcolata.

Hétfő, július 7.

BUKAREST I: 5.05—9.30 Reggeli zene, hirek. 9.30: Irodalmi adás. 10.30: A Bukaresti Egyetem kórusa énekel 11.05: Opera muzsika. 12: Radu Zaharescu és Enrico Farciotti dalaiból. 12.30: Népi muzsika. 13.50: Ana Gherman a mikrofonnál. 14.30: A hadsereg félórája. 15.30: Robert Schumann zenéjéből. 17.05: Ifjusági adás. 17.30: Népzene. 18.30: Zenei varieté. 20.10: Világhirü előadóművészek — David Ojsztrah. 20.30: Constantin Codrescu Eminescu-verseket szaval. 20.35: Rádiószinház. 22.20: Zenés egyveleg. 0.03—5: Éjszakai szórakoztató muzsika.

BUKAREST II: 6—8.10: Reggeli zenés müsor. 8.10: Pioniradás. 9.30: Sabin Drăgoi zenéjéből. 11.15: Népek zenéjéből. 12.15: Filmzene. 13.30: Florica Duma és Dumitru Ciobanu énekel. 14.30: Könnyüzene. 15: Mindenről, mindenkinek: 16.55: Orvosi tanácsadó. 18.50: Vrancsai népi táncok. 19: Hazafias dalok. 19.20: A párt programja a mi programunk. 19.55: Kivánsághangverseny. 21.05: Könnyüzene: 22: Cornel Tăranu zenéjéből: 23.20: Jelenkori opera: Leos Janacek. 24—1: Szimfonikus zene.

A MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ MÜSORÁBÓL

JULIUS 7: Román nyelven: 5—5.30: Riportmüsor falusi hallgatóinknak: időszerü tennivalók a mezőgazdaságban. Kivánság muzsika. 17—18: Hirek. Sporthiradó. Hazai szerzők könnyüzenéjéből. Korszakteremtő negyedszázad: a tudomány a termelés szolgálatában. Chilf Miklós három szimfonikus darabja. Magyar nyelven: 5.30—6.15: Könnyüzene. Tájak és emberek. Antal Albert és népi zenekara muzsikál. 13—13.30: Lapszemle. Müvelődési kalauz. A hét filmjei. Zenés posta. 16.15—17: Hirek. Népdalok. Sport.

AZ ALIMENTARA HKSZ egységeinek vasárnapi nyitvatartási programja:

1-es (Köztársaság utja), 5-ös (Ujarad), 13-as (Filimon Sîrbu tér), 18-as (Köztársaság utja, Poliklinikával szemben), 19-es (Podgoria negyed), 60-as önkiszolgáló (Grădiste), 130-as Central (Köztársaság utja).

A kenyérüzletek 7—11 óráig, a tejcsarnokok 6—9 óráig tartanak nyitva.

A szállitási vállalat a forgalom jobb lebonyolitása érdekében uj autóbuszokat állitott be a 15-ös (főtér—vasutállomás), a 6-os (Konfekciógyár) és 5A (Grădiste) vonalokon, ahol a tapasztalatok szerint — municipiumi viszonylatban — legnagyobb a forgalom.

Javitási munkálatok miatt vasárnap délelőtt, pontosabban reggel 8—14 óra között szünetel az áramszolgáltatás Pernyava, Gáj és Buzsák peremvárosokban. A November 7 gyár ebben az időpontban is kap áramot.

A KISZ arad megyei bizottsága julius 8—13-ig (keddtől vasárnapig) kirándulást szervez Észak-Eforiára. Ugyancsak erre a festői szépségü tengerparti üdülőhelyre julius 15-én, julius 22-én valamint julius 29-én indul Aradról kirándulócsoport.

APRÓHIRDETÉSEK

EGYEDÜLÁLLÓ nő, idősebb lakótársnőt keres egy szoba konyhás lakásba. Str. Dimitrov 35 ap. 2. (179)

ELVESZETT egy zöld kis papagáj. Megtalálója jutalomban részesül. Republicii 24 II. 23 (180)

ELCSERÉLEM egy szoba konyhás lakásom nagyobbal a központban. Făgăras 15 ap. 8. (181)

ELADÓ méhkaptárok kerettel, anyaráccsal, légnyomásos etetővel. Arad, Fulgerului 21. (182)

Halászok, figyelem!

Vasárnap reggel fél hét órakor kezdődik a gáji csatornán a halászok vetélkedője, melyre 20 korosabb és 12 ifju halász nevezett be. A verseny eredményeit 13 órakor három tagu bizottság mérlegeli. A legszerencsésebb versenyző jutalma halászati felszerelés lesz.

Időjárás

Az Aradi Meteorológiai Intézet jelenti: Ma, julius 6-án általában szép, meleg idő. Éjjel és a reggeli órákban derült égbolt, délután változó felhőzet, amikor — főleg a hegyes és dombos vidékeken — helyi eső, záporeső lehetséges, elektromos kisülések kiséretében. Gyenge északnyugati szél. A hőmérséklet nem változik. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 13—17, a legmagasabb nappali hőmérséklet pedig 27 és 32 fok között váltakozik.

Várható időjárás julius 7-én és 8-án: a meleg idő tovább tart. Délutánonként borult égbolt és záporeső, zivatar lehetséges. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

CSILLAGTÚRÁN AZ IFJÚSÁGBAN

Orgonák illatában fürdött a tavasz. Becsaptam magam valami átlátszó ürüggyel és felmentem az Astoria szálló tetejére. Szülővárosom, — Arad — teleszivta magát a ragyogó napsütéssel és most pirás színekben várta a bronzfényű alkonyt.

Féltem e találkozástól. Aradon még sohasem voltam ilyen közel az éghez, még soha nem láttam egyszerre ennyit a városból, ahol harminc éve élek és csodálkozom.

A korlátra könyököltem. Néztem a kedves tájat, vártam a hatást és aztán egyszerre rámzudult ez a tajtékos történelem. Füstben is láttam ezt a várost. Nagyanyám öléből figyeltem a felhasitott kobaltkék eget, amint ezüstfehér rajokban zugott a halál és alkóvos bánat feküdt az életen. Hazudtak, amikor azt mondták: mire felnősz, elfelejted! Almaimban most is rámtör a félelem. Az idegpályákon megjelennek a didergő látomások, s az ócska mesekönyvre a beragasztott ablakon át rácsosan hull a fény. A gyermekkoron pusztító légnyomással tullapozott az élet.

De megmaradtunk!

És a város már rég kiheverte. Jött az öröm, kinyujtóztak a sugárutak és napszagu ébredések öszitették a hajat és a bánatot. A város egyre szebb lett és fiatalabb Bármerre is fordulok itt a teraszon, versbe kinálja magát a táj, mely Eminescu vagy Ady életrajzában talán csak egyetlen mondat, de nekem egy világ, ahol álomba sirtam magam, és végül megtanultam emberül, ahová a Maros illatáért brassói nyaralásomból hazaszöktem, ahol tudós tanáraim magyarázták az életet, ahol jól-roszszul, bánatban és örömben, dalolva és átkozódva, rajongva és önmagamat is hitegetve megéltem egy könnyes mosolyt: az emberi sorsot.

Most, mint mély varázstükör fölé hajolok és keresem az álmot. Lent kigyulnak a fények és ifjuságom városa tündökölni kezd, mint fekete bársonyon egy kábitó ékszer. Együtt nőttünk, izmosodtunk, de már csak ő fiatalodik és oly szép, hogy ilyenkor szinte alacsonyabbrendüségi érzésem támad. Pedig hajnalba csuszó éjszakákon, amikor már elfogytak az ölelések és a csendes utcákon piacra igyekvő kofák, álmos éjjeliőrök és locsoloautók társaságában kissé ólmos lábakkal hazafelé bandukoltam — voltak egészen bizalmas perceink is, amikor tegezni mertem. Végignéztem a zsufolt kirakatokat, beleolvastam a falragaszokba és ácsorogtam egy kicsit a sarkon, ahol valamikor boldogan és hiába vártam valakit.

De ha a házak kezdenének mesélni... A Tóth András faragványait tartó falak őrzik az emlékeket s mig szivemben fia, Árpád könnyes hárfája zengett, a toronyblokkok betonvállain megpihent a régi ég Ilyenkor tisztán éreztem, hogy mennyire adósa vagyok e városnak és hogy valamit törlesztenem is kellene, mielőtt...

Sokáig állítottam, hogy jobban ismerem, mint bárki más és nincs olyan utcája, ahol valamikor, valamiért meg ne fordultam volna. Nem volt igazam. A multkorában hazakisértem valakit a Podgoria negyedbe és aztán eltévedtem. Bolyongtam az ismeretlen helyen, ahol az ötvenes években nagy fatelep terpeszkedett és én egy hosszu téli éjszakán át tüzelőért ácsorogtam ott. Most központi fűtéses blokkok kacagják azt a nyomort és garázsok hosszu sora őrzi az örömöket.

És egy ilyen kristálytiszta dudoló hajnalon megvártam az ujaradi hidon a felkelő napot. A Hegyalja felől jött a kékes remegésen át, s a lélegző csöndben misztikus csodává gömbölyödve a városra borította lomha biborát. És akkor megértettem Pataky Sanyi bácsit, aki egy életen át kutatta babonás szépségeit a marosparti tájnak és puha színekbe álmodta ezt az áradó varázst.

25

★

Már a sugáruton ténferegtem, amikor lassan perzsaszőnyegébe göngyölt az éjjel és udvaros hold vigyázta lépteim. A részeg virágok illatában szerelmes vacogással összebujva térből és időből megszökött vagyok bandukoltak, mig szülővárosom könnyü tavaszi alomba szenderedett, s az álmok fölött 25 év, egy negyed század örködött.

Elindultam valamerre. S csak az fájt, hogy egyszer majd itt kell hagynom — örökre.

FRISS PANIÁN IVÁN

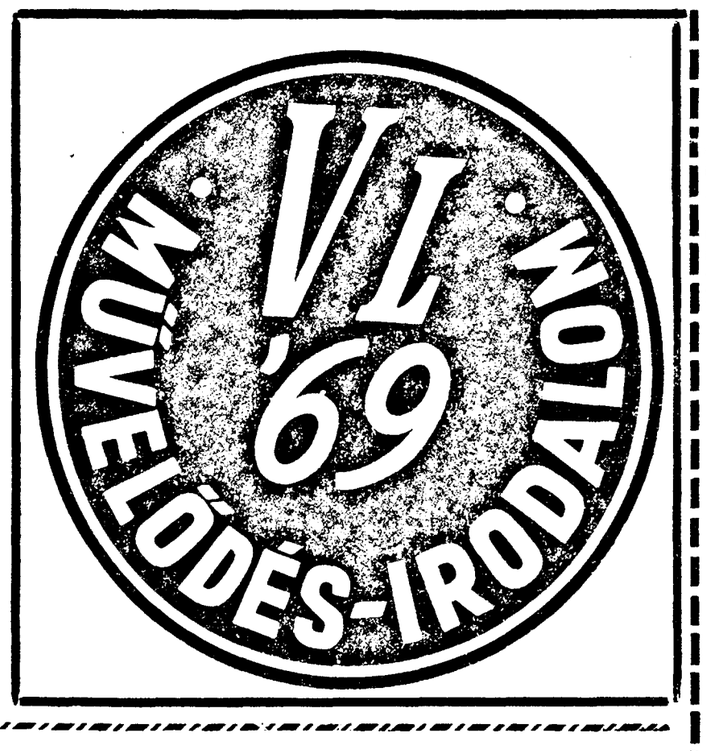

Reviczky Gyula Aradon

Helyi hagyományaink

Reviczky Gyula (1855—1889), a századvég jellegzetes költője. Nem tartozik sem a Petőfi követők, sem pedig az Arany-epigonok közé. Borulátó költészetét az Adynemzedék fedezte fel ujra. Hányatott ifjuság tengernyi nyomoruság után, már mint ismert költő, 1883 december 23-án érkezik Aradra A szabadelvü Aradi Hirlap „főszerkesztő"-je, valójában: egyetlen, mindenes-munkatársa. Városunkban két régi ismerősével, Justh Zsigmonddal, a dzsentri-kérdést elsőül felvető regényiróval és régi iskolatársával, Marki Sándorral találkozik. Egyébként egy házban, a mai Unirii u. 1. sz., az un. Bing-házban laknak. Reviczky, noha értett az ujságiráshoz és szerette is élethivatását, a „protokoll"-lal nem tudott megbarátkozni. Még a „mindenható" főispánhoz, a lap patrónusához sem ment el látogatóba. Bensőséges barátságot kötött Aradon a kiváló helyi publicistával, Iványi Ödönnel. Egyik mai méltatójuk, Diószegi András szerint, behatóan foglalkoznak a kor „természettudományos" gondolkodásának megismerésével és az orosz realista irodalommal. Sokat vitatkoznak az un. „magyar oblomovizmus„-ról.

Reviczky régi életrajzirói, így Paulovics István is, csak néhány mondatban foglalkoznak aradi időzésével. Ujabban azonban Koroda Miklós, a költő barátjának, Koroda Pálnak a fia, „A világ csak hangulat" cimü talány[illegible] (publikációju) regényes életrajzában, részletesen elemzi az irő aradi élményeit. Itt ujra átdolgozza Nemezis cimü regényét és lapjában, „Apai örökség" cimmel közli. A regény, a klasszikus orosz irodalomból ismert, „fölösleges ember" kérdésével foglalkozik. Főhőse, Fehértájy Tibor, üres, léha életet él, bár sokra vihetné, mert sokoldalu tehetség. (A regényt, a költő teljes életművével összefüggésben, ujabban Komlós Aladár elemezte.) Kisregényébe sokféle önéletrajzi elemet is kever. Lapját, az Aradi Hirlapot, inkább szépirodalmi sajtóterméknek tekinthetjük. Uj verset nem sokat irt, de a jelentősebb régiek közül többet ujraközölt lapjában. Itt kezdi meg esztétikai cikkeinek közlését is.

A lap 1884 októberében meg is szünt. A fáradt, kiábrándult és erősen alkoholista költő, aradi barátaitól csak névjegyen búcsuzott. Halálakor, néhány érdekes visszaemlékezés látott napvilágot a helyi sajtóban. Neve szerepel az akkoriban indult Kölcsey Egyesület előadói között is Még nem élt itt, amikor néhány versét már felolvasták az irodalmi „zsurok"-on. Személyesen is előadott az Egyesületben.

Alakja, hatása a helyi irodalmi életre sokkal jelentősebb, mint eddigi méltatói hitték. Városunkban ekkor indult meg az intenziv irodalmi élet. Iványi Ödön, Murai Károly, Sümegi Kálmán stb. „helyi irók" — mintegy vezérüket, eszményképüket tisztelik Reviczkyben, aki szembenáll az uralkodó „irodalmi klikkel" Gyulai Pállal és körével.

Ady Endre, egyik nagyváradi cikkében az ő „nemzedékét", Iványi Ödönt, Fóriss Pistát, Nyilassi Matyit (aradi színészek) — tekinti „elvetélt" elődeinek. Napjaink irodalomtörténetirása behatóan elemzi ezt, az eddigi ismereteinknél sokkal jelentősebb kort.

Szczabó Béla

FORGATJÁK A DÓZSA-FILMET

Két éves előkészitő munka után Erdélyben, a Torockó melletti Székelykőn megkezdték az ITÉLET cimü Dózsa-film forgatását. A monumentális történelmi freskó három ország: Románia, Csehszlovákia és Magyarország közel kétszáz filmszakemberének közös munkája. A forgatókönyvet a fiatal, alig harmincévet betöltött, a Cannes-i fesztiválon rendezési dijat nyert KÓSA FERENC, költő barátjával CSOÓRI SÁNDORRAL együtt irta. A bukaresti filmgyár részéről NICOLAE ŢIC és DOMOKOS GÉZA, a pozsonyi Koliba studió megbizásából pedig CTIBOR STITNICKY vett részt a szcenárium véglegesitésében. A film szerepeit magyar, román és szlovák szinészek alkotják: Dózsa Györgyöt BESSENYEI FERENC, Werbőczyt MAJOR TAMÁS, Mészáros Ferencet pedig KÓLTAI JÁNOS. Hazai filmszineszeink közül a Deákot GHEORGHE MOTOI, Dózsa kedvesét, Terézt a csikszeredai származásu SEBŐK KLÁRA, Dózsa Gergelyt TÖRÖK ISTVÁN formálja meg. Dózsa anyja szerepének eljátszására a Kolozsvár vidéki Szék községből való KISS SÁRA nénit kérte fel a rendező. Érdekes megemliteni, hogy Sára néni még soha sem volt moziban. Kósa Ferenc keresztülkasul barangolta országunkat az utóbbi időben, kereste a legmegfelelőbb helyeket a felvételek számára, igy jutott el Szék községbe is, ahol megismerte Kiss Sárát, s mindjárt felkérte, vállalja el Dózsa György édesanyjának szerepét.

Az emlitetteken kivül még játszik a filmben RADU NICOLAE, a craiovai Nemzeti Szinház tagja, VIRGIL OGĂSANU és CONSTANTIN RAUTCHI fővárosi GHEORGHE PÁTRU temesvári szinész, továbbá CSIKI ANDRÁS, VADÁSZ ZOLTÁN, VARGA VILMOS, MISKE LÁSZLÓ és CSIKELI LÁSZLÓ.

Kósa Ferenc, a film egyik alkotója huzamosabb ideig fővárosunkban tartózkodott. Ekkor mondotta, hogy a Dózsa-filmet elsősorban nem mint rendező csinálja, Dózsáról és a forradalomról gondolkozni emberi hivatásának tekinti. **„Dózsa története a Duna környékén élő népek közös történelmének legtisztább pillanata. Az elmult években sokat utaztam Közép- és Kelet-Európában. Próbáltam megérteni a szerencsés és szerencsétlen hagyományokat, föltérképezni a lehetőségeket. Utazásaim során egyre erősödött bennem a Dózsáról való szolniakarás"** — hangsulyozta a fiatal rendező.

Jogosan feltehető a kérdés: Európa ismeri Spartacus történetét, de vajon ismeri-e eléggé a történelemalakitó, a Duna-völgyi népek közös érdekeiért harcoló Dózsa György tetteit? A burzsoá történetirás megpróbálta letagadni a néptömegek szerepét a történelem alakitásában, de az irodalom és a képzőművészet hüen ápolta a nép-hősök emlékét, Petőfi, Eötvös, Ady, Illyés Gyula, Juhász Ferenc, Székely János — ime néhányan a legjelentősebb irók közül, akik az 1514-es parasztforradalmat nem választották soha el Dózsa György nevétől. A képzőművészetben Derkovits Gyula és Szervátiusz Tibor hódolattal ápolta emlékét. S ime most, — jelképnek is sokatmondó — három ország filmesei ujabb idézéssel gyarapitják a művészi emlékeket.

Az 1514-es, Dózsa György vezette parasztforradalom a közös történelem egyik legvilágosabb lapja. A különféle nemzetiségü elnyomottak, sutba vetve mindenféle előitéletet, egységesen küzdöttek a közös ellenség, a különböző nemzetiségü elnyomók ellen. Persze, a harc nem volt könnyü. A film készitői izzig-vérig Dózsát szándékoznak a nézők elé állitani. Ilyen meggondolásból a film nem lesz problémamentes. Mondanivalója gondolkodásra késztet, állásfoglalásra ösztönöz.

Dózsa Györgynek és seregének dicső tettei négyszázötvenöt év távlatából elevenednek meg a vásznon. A felvételek olyan helyeken készülnek, amelyeknek tájai hüen emlékeztetnek a parasztforradalom napjainak körülményeire. Az igazságért küzdő, a kiegyenesitett kaszákkal, szénagyüjtő villákkal felvonuló parasztok küzdelmeinek, tragikus sorsának napjai az erdélyi Érchegységben, Vajdahunyadon, — jelenleg ott folynak a felvételek, — Segesváron, a székelyföldön, majd Csehszlovákiában és Magyarországon kerülnek filmszalagra.

Három ország igazságszerető népe, de őszinte barátaink is türelmetlenül várják a film bemutatását.

SZEKERES LAJOS

Bukaresti tudósítás

mozaik

A könyvüzletekben kapható Hugo Victor: Ezt láttam (a nagy klaszszikus naplószerü érdekes feljegyzései, melyeket halála után Paul Meurice adott ki), Petelei István: A kakukkos óra (válogatott novelláinak ezideig legbővebb gyüjteménye), Bret Harte: Egy bánya története, Berkesi András: Küszöbök.

☆

A bukaresti Nottara Szinház évadnyitó előadásán Földes Mária: Rövid a nyár cimü lirai vigjátékát fogják bemutatni Mircea Avram rendezésében.

★

1968-ban a legtöbb játékfilmet Japánban készitették (416), Következik: India (316), Olaszország (245), Hongkong (171), Egyesült Államok (168), Spanyolország (160), Szovjetunió (159), Dél-Kórea (142), Franciaország (130) stb.

☆

A Nevelők cimü filmet románkanadai koprodukcióban fogják készitení. A forgatókönyvet Peter Neuth (Kanada) és Nicolae Crisan irták. Rendezi Peter Neuth és Gh. Turda.

☆

Hatvannégy éves korában Párizsban elhunyt Eli Lotar, Tudor Arghezi nagyobbik fia. Mint művész-fotós és film-operatőr szerzett elismerést a francia művészvilágban.

☆

Leonid Leonov szovjet irót hetvenedik születésnapja alkalmából Lenin-renddel tüntették ki.

☆

A România Literară 27. száma érdekes tanulmányt közöl Lukács Györgyről, Edgar Papu tollából.

☆

Harminchárom neves hazai irónak tették fel a következő három kérdést: 1. Mi a véleménye a román filmgyártás mai szinvonaláról?, 2. Mit tenne, ha a román filmgyártás tőle függne?, 3. Melyik a legjobb hazai film?.

Annyit elárulunk, hogy a harmadik kérdésre, egy kivételtől, mindenki megemlitette Lucian Pintilie Reconstituirea cimü filmjét, amelyet egyelőre csak meghivottaknak mutattak be, de nemsokára forgalomba kerül. A másik két kérdésre adott válaszokat is elolvashatják a România Literară 27. számában.

☆

A francia Cino del Duca dijat (15 000 frank) idén Konrad Lorenz osztrák természettudós kapta. A Cino del Ducat máris ugy emlegetik, mint egy kisebb méretü Nobel dijat. Évente kerül kiosztásra és évenként váltakozva csak tudósok és irók kaphatják.

Kósa Ferenc készülő uj filmjében Dózsa György anyját Kiss Sára néni játsza, aki soha életében nem volt még moziban..

Modest Morariu

Hétvégi kirándulás

S hirtelen, egy jeladásra,
amit csak én ismerek,
minden megváltozott,
mint egy ártatlan szines rézkarcon,
ami az Elveszett Paradicsomot ábrázolja
és a felhő, mi felhő volt csupan,
valódi felhővé alakult
és a folyó, mit nem láttam már folyni,
ismét folyni kezdett, sejtetve
csipőd vonalát
és a szitakötő ismét szitakötő lett,
fogolyként remegve a levegő ékszerben.
„Nézd, egy szitakötő!" — mondottad
és szineit nyomban sorra felfedeztem.
Lassan — darabról darabra —
az addig halott táj
feléledt,
rámrontott,
megtöltötte szemem, fülem, szám.
Egy játékos vitorláscsónak
szemedből szemembe ugrott,
aztán egy repülőgép szállt vállamra,
mélyet lélegzett, szárnyai remegtek,
mint egy szelid pillangóé,
te meg ujjaddal mutattad nékem:
„Nézd, egy repülőgép is? Nézd, egy repülőgép is!"

Igy fedeztem fel ujra a Világmindenséget
egy reggel, a folyóparton.
Ádám voltam s te Éva.
Senki nem üzött már el lángoló pallossal.
Az arkangyal egy korsó vizet hozott
s te elrendezte a fehér asztalkendőn
a világ első paradicsomát,
az első sajt-darabot.
Én leszeltem az első karéjt
a világ első kenyeréből
és délután, mig néztem
mint szökkennek a szikrák a vizen,
megirtam az első verset.

Forditotta: DOMOKOS PÉTER

Uj könyvek

Vészcsengő*)

Tabák László humoros irásairól

Milyen is a jó humor? Az, amelytől hahotánk remegteti az ablakot? — Az ilyen tul hangos kacaj után mindig ür támad, és bizsergő fáradtság. Inkább csak mosolyogtasson a humor, mert a mosolyban több a bölcsesség: Mitlákot, a császárt fölpofozzák és elveszti birodalmát, már nem tud önkényeskedni az építőtelep munkásai fölött; a szupergép csodálja önmaga csodálatosságát és ez már emberi tulajdonság, de a jelentéktelen és szerelmes fiatalember egyetlen gombnyomással kikapcsolja és ezzel öncsodálata és léte megszünik; a festőművész megöli a kritikust, aki fölfedezte, mert a sikerrel forditott arányban vesztette el az emberek babusgató sajnálgatását.

Tabák László humoros irásaiban van valami fanyar életszag. Nem nevethetünk rajtuk teli szájjal. Mosolygunk és gondolkozunk és megtudjuk belőle azt, hogy a komoly dolgok is nagyon sokszor humorosak... Vagy nemis. — Megtudjuk, hogy a komikus dolgok lényegükben nagyon is komolyak. Mert igenis komikus az, hogy Mitlák felpofozza azt a kis taknyos Misit és másnap mégis mindenki arról beszél, hogy Misi pofozta fel a mestert és ettől kezdve nem hagyják magukat terrorizálni, már nem is félnek tőle. És ez a dolog valahol nagyon komoly, olyan mindennapian az.

Tabák László a Forrás irók között a legidősebb. Hazai irodalmunkban kevesen jelentkeztek ilyen későn első kötetükkel. A humoros irások szerzője már átlépte a negyedik X-et, amikor első kötetével nyilvánosság elé lépett. Talán éppen ezért a VÉSZCSENGŐ a sorozat legérettebb könyvei közé tartozik. Mert ha nem is mentes az első kötetes irók hibáitól, az irodalom senkiföldjén megtett felfedező uton a legnehezebb kaptatókat már maga mögött hagyta.

Egészséges, az életből fakadó jó minőségü humor a Tabák Lászlóé, olyan mely uj szinnel gazdagitja hazai prózairodalmunkat.

ZNOROVSZKY ATTILA

Zsebkönyvek a Horizontban

A bukaresti Irodalmi Könyvkiadó népszerü világirodalmi sorozata formátuma miatt nem volt alkalmas a kisebb terjedelmü müvek kiadására. Ezért a kiadó beindította a sorozat zsebkönyv-alaku változatát is. Az első Horizont-zsebkönyv Bret Harte-nak, az amerikai elbeszélés klasszikusának Egy bánya története cimü kisregénye. Ezt követi Dürrenmatt: Görög férfi görög nőt keres cimü regénye B. Fejér Gizella forditásában.

*) Tabák László: Vészcsengő, Irodalmi Könyvkiadó, Bukarest 1969.

BAÁSZ IMRE illusztrációja

ÚJJ JÁNOS

Én vagyok itt, az Ember!

Nyolcan indultak el. Az idő multával mind kevesebben lettek. Négyen maradtak, a többi lemoszolódott.

Kezdettől erőltetett menetben gyalogoltak. Éjszaka három órát pihentek Napközben egyetlen félórán át nyujtották ki sajgó lábukat. A forróságtól kicserepesedett a szájuk. Mégsem fordult vissza, vagy tért le az Utról senki. Aki nem birta tovább, szó nélkül hátra maradt. Ezt tette az a kettő is, aki leült egy pillanatra a forró szikla mellé, de felkelni már nem volt erejük. A visszamaradók mindig átadták vizkészletüket az erősebbeknek.

Ők négyen tartották ki a legtovább. Nehéz hátizsákjaikat cipelve meneteltek hajnaltól késő estig. Éjszaka egymás mellé huzodtak, hogy védekezzenek a hideg ellen. Keveset beszéltek, még a szavakkal is takarékoskodtak. Megtanultak egyenletes tempóba járni, ritkán, de mélyen lélegezni.

Nem segitettek egymásnak. Tudták, egyiküknek kell, hogy maradjon ereje végig kitartani a hosszu, kietlen Utat. Melyikük lesz az? Aki már most elfáradt, azt hiába segitenék, úgysem jutna a végére. Kár pazarolni rá az erőt Egynek erősnek kell maradnia!

Az idő mult. Nappalok és éjszakák váltogatták egymást szabályos időközökben. Számukra egyetlen különbséget a rövid éjjeli pihenő jelentett. Ekkor, mintegy parancsszóra megálltak, ledobták csomagjaikat és egymás mellé fekküdtek. Három óra mulva feltápászkodtak és ismét kezdődött a végnélküli menetelés.

Egyikük fáradni kezdett. Hátramaradozott. Éjszaka is menetelt, hogy beérje a többit. Kétségbeesetten erőlködött, de hiába. Egy nap annyira lemaradt, hogy többé nem érte be őket. Pedig reménykedett, mert a kulacsát is magánál tartotta.

A másik három elkönyvelte hiányát Nem beszéltek róla, de mindhárman egyet gondoltak: — Melyik lesz a következő?

Ha tudják, ki a legkitartóbb, a másik kettő segitett volna neki. De nem tudták! Számukra csak egyetlen dolog volt bizonyos: még nagyon messze vannak a céltól. Nem is kérdezték egymást. Nem pazarolták erejüket. Arcukról patakokban folyt a viz, öltözetük átnedvesedett. Ruhájuk, az izzadságtól és a portól kemény páncélá merevedett. Már a nyakukat sem merték mozditani, mert kisebezte az ing. A hajnali felkelések egyre nehezebbek lettek. Törődött testüknek jól esett volna a pihenés. Mégsem nyujtották meg a napi háromésfél órát. Ezt követelte a becsület az elmaradozott társaikkal szemben. Mit szólnának hozzá ők. Hárman közül a Bajuszos szenvedett legjobban a megerőltetéstől. Kezdetben még fütyürészett, de most alig vonszolta magát, a rövid sor végén. Az egyik hajnalban nem kelt fel a fekvőhelyéről. Felemelte a fejét, de beszélni is alig tudott:

— Vizem már nincs. Menjetek tovább! Sok szerencsét! Ezzel visszahanyatlott a földre. A másik kettő elindult. A déli pihenőnél az idősebb megszólalt:

— Jó bajtárs volt! — Társa nem válaszolt, csupán dörmögött valamit az orra alatt.

— Ha akarsz, még visszafordulhatsz! Talán még visszajutsz. A fiatalabb most sem felelt. Felvette hátizsákját és elindult előre, az idősebb utána.

Teljesen elvesztették időérzéküket. — Mikor indultak el? Egy hete? Egy hónapja? Vagy talán már évek óta mennek? Egyikük számára sem volt fontos. Rótták az előttük elterülő ut métereit reggeltől-estig, szakadatlanul. Gépiesen emelgették lábukat. Hátuk meggörnyedt, csak fejüket tartották egyenesen. Szemük az előttük elterülő semmit kutatta Lábuk még éjszaka is a gyaloglás ritmusában mozgott.

Mindig a fiatalabb ment elől, mintha megegyeztek volna. Az öregebb hangtalanul követte. Számára tul gyors volt a tempó, de nem szólt Azt hitte, igy is bírja.

Egy nap kihögni kezdett. A fiatal nem fordult hátra, de hallotta, hogyan kinlódik rohamaival. A pihenők előtt már nem ment, csak bukdácsolt Egy éjszaka eltünt, helyén egy kulacs viz hevert.

Nem kereste! A kulacsot betette a hátizsákba és tovább ment. Rossz volt egyedül. Eddig mindig a hátamögött érezte valakinek a lihegését. Az öreg is jó társ volt. Vajon nem az ő hibája, hogy lemaradt? Nem ért rá gondolkozni. Minden figyelmét az kötötte le, hogy minél hosszabb utat tegyen meg. Gyürte a kilométereket. A lábán rongyokban lógott a cipő. Mig ereje tartott, gyalogolt, aztán négykézláb mászott tovább. Kezét, térdét felhorzsolta a kő. Utját egy keskeny vércsik jelezte.

Egy idő után már a pihenők sem frissitették fel. Csak csuszva tudott előrehaladni Kezével belekapaszkodott egy-egy kiálló kőbe és huzta maga után fáradt testét. Nagyon lassan haladt. Napokon át tette meg azt, amit máskor órák alatt. Nyelve megdagadt, ajkát véresre harapta, vizkészlete elfogyott.

Egy reggel felemelte fejét. Ott feküdt a Célnál. Testét melegség járta át Lassan feltápászkodott. Először imbolygott, aztán biztosan megállt. Mellét nekifeszitette a szélnek s bekiáltott a végtelenbe:

— Haho! Én vagyok itt, az Ember!

Kezével elérte a csillagokat.

NEMZETKÖZI ÉLET

Olaszország

Lemondott a Rumor-féle középbal koaliciós kormány

RÓMA. (Agerpres).
Szombaton az olasz kormány rövid ülés után elhatározta, hogy lemond. Mariano Rumor miniszterelnök benyujtotta a kabinet lemondását Giuseppe Saragat köztársasági elnöknek. Saragat elfogadta a lemondást, de a kialakult gyakorlatnak megfelelően felkérte a kormányt, hogy az uj kormány megalakulásáig intézze a folyó ügyeket. Az olasz államfő julius 10-én kezdi meg kormányalakitási tanácskozásait.

A Rumor-féle középbal koaliciós kormány 1968. december 12-én alakult meg a Keresztény-demokrata Párt, az Olasz Szocialista Párt több tagjából és a Republikánus Párt egy képviselőjéből. Politikai körökben az Olasz Szocialista Párt pénteken bekövetkezett megosztódásával hozzák összefüggésbe a kormány lemondását. Mint ismeretes, a szakadás következtében Szocialista Egységpárt néven uj párt alakult. A volt szociáldemokrata párt tagjai közül kikerült szocialista miniszterek és helyettes miniszterek a lemondás mellett döntöttek. Benyujtotta lemondását Pietro Nenni külügyminiszter is. A középbal koalició gyakorlatilag megszünt.

A politikai hirmagyarázók többsége szerint az egyetlen kiut általános választások kiirása.

Fejlődik a szovjet—francia műszaki-tudományos és gazdasági együttműködés

PÁRIZS. (Agerpres).
Julius 1 és 4 között Párizsban megtartotta 6. ülésszakát a műszaki-tudományos és gazdasági együttműködési szovjet—francia vegyesbizottság, amelyet az 1966. junius 30-i egyezmény értelmében létesitettek. Amint a TASZSZ közli, a bizottság megvizsgálta a két ország közötti műszaki-tudományos és gazdasági együttműködés fejlesztésének több konkrét kérdését, s megegyezésre jutott mindezen problémák tekintetében.

A bizottság megállapitotta, hogy gazdasági, kereskedelmi, tudományos és technikai téren egyaránt fejlődött a felek együttműködése. Az 1969. május 26-án aláirt 1970—1974. évi gazdasági-kereskedelmi együttműködési egyezmény jelentős tényező ebben a tekintetben. Az egyezmény értelmében kétszeresére növekszik a szovjet—francia árucsere.

A francia munkásság béremelést követel

PÁRIZS. — Al. Gheorghiu, az Agerpres tudósitója közli:
A francia miniszterelnök pénteken tanácskozott az Általános Munkásszövetség küldöttségével. Mint a megbeszélésen kitünt, a francia munkásság egyi fő követelése a béremelés. Az Általános Munkásszövetség a találkozó után közleményben ismertette a miniszterelnök elé terjesztett emlékirat főbb pontjait: bér- és nyugdijemelés; az alkalmazottak vásárlóerejének szavatolása; a bérezés terén mutatkozó összes megkülönböztetések, különösképpen a fiatalokkal szembeni megkülönböztetések eltörlése; az adóterhek könnyitése; a munkahét csökkentése; a munkaerő teljes foglalkoztatása; szakmai továbbképzés és a szakszervezeti jogok tiszteletben tartása stb.

Szombaton merényletet követtek el Tom Mboya kenyai gazdaságtervezési miniszter ellen. A merénylet a főváros központjában történt. A minisztert sürgősen beszállitották a nairobi kórházba, de életét nem sikerült megmenteni.

A gyilkost, aki egy gépkocsiból lőtt rá a kenyai miniszterre, nem sikerült elfogni. A rendőrség nyomozást inditott.

Wilson miniszterelnök látogatása Svédországban

STOCKHOLM. (Agerpres).
A svéd fővárosban közölték, hogy Harold Wilson angol miniszterelnök, hivatalos látogatásának első napján nemzetközi kérdésekről, többek között Anglia esetleges közöspiaci csatlakozásáról, a nigériai polgárháboruról és az európai biztonsági konferencia összehivásának tervéről tárgyalt Tage Erlander svéd kormányfővel. A két államférfi az aengelholmi légitámaszponton és Sofieroban tárgyalt.

A brit miniszterelnök ma és hétfőn találkozik különböző országok szocialista politikusaival, köztük Mauno Koivisto finn miniszterelnökkel, Willy Brandt nyugatnémet külügyminiszterrel és skandináv szociáldemokrata vezetőkkel. Willy Brandt előreláthatólag tájékoztatni fogja Wilsont a Nagy-Britannia közöspiaci csatlakozásával kapcsolatban Párizsban, Maurice Schumann francia külügyminiszterrel folytatott megbeszéléseiről.

Miért tagadta meg a Világbank Peru hitelkérését

LIMA. (Agerpres).
Az El Comercio perui lap közli, hogy a Világbank elutasitotta Peru hitelkérését. A lap felteszi a kérdést: vajon a hitelt nem azért tagadták-e meg, mert a limai kormány kisajátitotta az International Petroleum Company észak-amerikai társaság perui javait? A lap szerkesztőségi cikke rámutat, hogy az a diszkriminációs módszer, amelyet egy szuverén tagállam ellen alkalmaznak, veszélyezteti ennek a nemzetközi jellegü intézménynek a hirnevét.

Az International Petroleum Company berendezéseinek a kisajátitására mult év őszén került sor annak következtében, hogy ez a társaság törvénytelenül aknázta ki a La Breasy Parinas perui kőolajmedencét. Azok a tárgyalások, amelyek Nixon elnök személyes képviselője, John Irwin és a perui kormány illetékes hatóságai között a konfliktus rendezése érdekében folytak, két tárgyalási menet után végleg megszakadtak.

A nigériai dráma csak tárgyalásokkal oldható meg

— Közlemény Zambia és Elefántcsontpart elnökének tárgyalásáról —

ABIDJAN. (Agerpres).
Abidjanban hivatalos közleményt adtak ki Kenneth Kaunda zambiai elnök elefántcsontparti látogatásáról. A közlemény hangsulyozza a két államfő nézetazonosságát a fontosabb nemzetközi időszerű kérdésekben és főleg az afrikai kontinens problémáiban. Kenneth Kaunda zambiai elnök és Felix Houphouet Boigny elefántcsontparti elnök — hangoztatja a közlemény — hangsulyozta az ENSZ-alapokmány tiszteletben tartásának jelentőségét a nemzetközi biztonság megszilárditása szempontjából.

A felek állást foglaltak az afrikai államok sokoldalu együttműködésének fokozása mellett.

A nigériai válsággal kapcsolatosan a két államfő kifejezte azt a meggyőződését, hogy „a véres dráma nem oldható meg fegyverekkel, hanem a két hadviselő fél közötti feltétel nélküli tüzszünetet követő tárgyalások utján".

HEVES TÜNTETÉSEK TÖBB ARGENTINAI VÁROSBAN

BUENOS AIRES. (Agerpres).
Argentinában továbbra is feszült a helyzet. A kivételes állapot elrendelése után a rendőrség több száz személyt letartóztatott. Az őrizetbe vett személyek között szakszervezeti vezetők, egyetemi tanárok, politikai aktivisták, jogászok vannak. Noha a kormány bejelentette, hogy számos szociális és gazdasági intézkedést tesz, továbbra is heves tüntetések folynak az ország pénzügyi politikája ellen. Tucuman városban a tiltakozó tüntetés, a rendőri erők beavatkozása folytán összetüzéssé fajult. Buenos Aires-i hirek szerint Mar del Plataban a Lus y Fuerca vállalat dolgozói 24 órás általános sztrájkot kezdtek és követelik a letartóztatott szakszervezeti vezetők szabadon bocsátását. La Plata városban a diákok megszállták a jogi fakultás épületét és tiltakoznak a diákmozgalom egyes vezetőinek letartóztatása ellen.

Tudósítás Vietnamból, tudósítás Vietnamról

● Az NFF KB Elnöksége elnökének üzenete az amerikai néphez ● Xuan Thuy nyilatkozata ● Az amerikaiak eddig kétszer annyi embert vesztettek, mint a koreai háborúban ● Újabb tiltakozó akciók várhatók az USA-ban

SAIGON. (Agerpres)
Nguyen Huu Tho, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabaditási Front KB Elnökségének elnöke pénteken üzenetben üdvözölte az amerikai népet az USA Függetlenségi Napja alkalmából. Az elnök üzenetében köszönetét fejezi ki az Egyesült Államok összes békeszerető embereinek akik a vietnami nép igaz ügyét támogató akciókban vettek részt. Az üzenet kifejezi azt a meggyőződését, hogy az amerikai nép Dél-Vietnam egész lakosságával és a világ békeszerető népeivel együtt folytatni fogja a harcot, hogy rábirja az Egyesült Államok kormányát, szüntesse meg a vietnami háborut, vonja vissza csapatait Dél-Vietnam területéről, s ezzel tegye lehetővé a vietnami lakosságnak, hogy maga döntsön sorsáról.

☆

A dél-vietnami hazafias erők szombatra virradó éjjel támadást intéztek több amerikai és saigoni katonai létesitmény ellen. Többek között aknavetőkkel lőtték az egyik amerikai gyalogsági egység állásait a magas fennsikok vidékén lévő Pleiku közelében.

Amint a saigoni amerikai parancsnokság szóvivője közölte, a Xuan Loc-i (Saigontól 40 kilométer) harcok során 9 amerikai katona elesett, 19 megsebesült. B—52-es amerikai gépek négy bevetésben 300 tonna bombát dobtak le Binh Long és Phuoc Long tartományban.

☆

Saigonban bejelentették, hogy pénteken Tra Bong közelében lelőttek egy amerikai felderitő helikopter. A Dél-Vietnam területe felett megsemmisitett amerikai helikopterek száma ezzel 1219-re emelkedett.

☆

PÁRIZS. (Agerpres).
Xuan Thuy, Vietnam DK küldöttségének vezetője a párizsi négyes értekezleten, Hanoiban tett látogatása után szombaton visszatért Párizsba.

Xuan Thuy kijelentette az ujságiróknak, hogy Vietnam DK küldöttsége továbbra is szilárdan fenntartja az észak-vietnami kormány 4 pontba foglalt álláspontját, valamint Dél-Vietnam Köztársasága ideiglenes forradalmi kormányának 10 pontból álló globális tervét.

☆

WASHINGTON. (Agerpres).
Harry Byrd szenátor szerint az amerikaiak vietnami vesztesége 274 760 halott és sebesült, ami pontosan a kétszerese a koreai háboru idején elszenvedett ember-veszteségnek. A szenátor rámutat, hogy csak ebben az évben több, mint 50 000 amerikai katona vált harcképtelenné Vietnamban.

Amint a UPI közli, Byrd szenátor megállapitotta, hogy a megtorló intézkedések ellenére egyre több nyugati országból hajó fut be Vietnam DK kikötőjébe, s ezek száma ez év első felében elérte a 60-at. Ebből 42 brit, 2 japán lobogó alatt közlekedett.

Ezeket a hajókat fekete listára teszik, s megtiltják, hogy amerikai kikötőben horgonyt vessenek.

☆

NEW YORK. (Agerpres).
Amint a United Press International közli, a vietnami háboru ellen küzdő szervezetek több, mint 800 képviselője az ohioi Clevelandban megtartott összejövetelen elhatározta ujabb tiltakozó akciók előkészitését. Sidney Lens, az egyik szervezet országos bizottságának társelnöke többek között bejelentette, hogy a clevelandi összejövetel részvevői ennek az évnek a végén az 1967-es akciók méreteit is túlhaladó nagyarányu tüntetést rendeznek Washingtonban a Pentagon épülete előtt. Ugyanakkor szeptemberben tüntető csoportok keresik fel Washingtonban a Kongresszus több tagját, hogy követeljék tőlük az amerikai csapatok visszavonását Dél-Vietnamból.

☆

A vietnami háboru ellen küzdő amerikai nőszervezet New Yorkban tüntetést rendezett többszáz ifju részvételével. A tüntetők az utóbbi héten elesett több, mint 200 amerikai katona fényképét hordozták, s követelték a vietnami háboru megszüntetését.

A kinshasai nemzetközi vásáron

Románia napja

KINSHASA. (Agerpres).
A kinshasai nemzetközi vásáron julius 4-én megrendezték Románia napját. Ez alkalommal a vásár főterén kitüzték országunk zászlaját és elhangzott a román állami himnusz.

Thomas Tumba, a vásár főbiztosa más kongói személyiségek társaságában, Alexandru Tujon román nagykövet kiséretében megtekintette országunk pavilonját. Románia napja alkalmából a kinshasai román nagykövet koktélt adott, amelyen többek között részt vett Alphonse Ilunga, Kongó Demokratikus Köztársaság közmunkaügyi minisztere és más magas rangu kormánytisztviselők. Thomas Tumba, a vásár főbiztosa, a Kongói Kereskedelmi Kamara elnöke, diplomáciai képviseletek vezetői, üzletemberek, a sajtó és a kongói rádió-televizió képviselői.

Este a vásáron román dokumentumfilmeket vetitettek, a kongói televizió pedig képeket közölt a román pavilonról.

A rendezvény nagy tetszést aratott.

★

A kongói központi sajtó cikkekben foglalkozik Románia részvételével a kinshasai nemzetközi vásáron. A kongói hirügynökség közölte a nemzetközi vásáron rendezett Románia napja alkalmából a román nagykövetségen tartott sajtóértekezlet anyagát, hangsulyozva az országunk pavilonja iránti nagy érdeklődést. A L'Etoile napilap kiemelte, hogy Románia részvétele a kongói vásáron a két ország kapcsolatainak erősödéséről tanuskodik.

CSEHSZLOVÁK SZK. A Piestany-i (Nyugat-Szlovákia) fürdőhelyet már a XVI. században ismerték és az orvosok főleg a reuma kezelésére ajánlották.

Kanadában megszüntetik az indiánok „különleges státusát"

A kanadai alsóház elé terjesztett Fehér Könyvben a kormány bejelentette azt a szándékát, hogy véget vet a több mint 237 000 indián „különleges státusának", s felszámolja az indiánokkal szembeni alkotmányos megkülönböztetéseket. A kormány tervbe vette egy bizottság létesitését az indiánok státusának felülvizsgálására, az 1951-ben kiadott „indiántörvény" hatálytalanitását és annak helyettesitését „az indiánlakta területekről szóló törvénnyel". A kormányterv szerint az indiánok gyakorolhatják az általuk lakott földek feletti tulajdonjogot, továbbá 50 millió dollár értékü gazdaságfejlesztési alap létesül.

A kanadai indiánok ez idő szerint rezervációkban élnek „külön törvényes státus" alapján.

A hírügynökségek jelentik

RIO DE JANEIRO
A tudomány haladásáért küzdő brazil egyesület évi ülésének részvevői levelet intéztek Costa e Silva elnökhöz, s ebben követelték, hatálytalanitsa a politikai jogaiktól megfosztott 67 egyetemi tanár elleni intézkedéseket. A levél hangsulyozza, hogy az ilyen intézkedések ártanak a tudomány és a különböző gazdasági ágak fejlődésének.

XIENG KUANG
A Muong Sui erőd bevétele a laoszi hazafias erők jelentős győzelme — hangsulyozza a Neo Lao Hakszat Központi Bizottságának szóvivője. A Muon Sui katonai létesitmény körülbelül 60 különféle támaszpontból, köztük több repülőtérből áll.

SZÖUL
A dél-koreai kormány pénteken elhatározta, felfüggeszti a tanitást a Dél-koreai Egyetemen és a Szöuli Nemzeti Egyetemen, hogy megakadályozza az alkotmánymódositás elleni további tüntetéseket. Pénteken a dél-koreai főváros utcáin ismét összecsaptak a diákok ezrei a rendőrséggel. Száztizennégy diákot letartóztattak, hatvannégy megsebesült.

CIUDAD DE GUATEMALA
Amint a France Presse guatemalai hirforrások alapján közli, a hondurasi—salvadori konfliktus kirobbanása óta először találkozott a két ország parlamentjének elnöke Ciudad de Guatemalában, azon az összejövetelen, amelyet a viszály elsimitása érdekében tartottak. A megbeszélésen részt vett Guatemala, Costa Rica és Nicaragua parlamenti elnöke is.

GENF
Az utazási irodák nemzetközi szövetségének legfrissebb adatai szerint a turisztika Olaszországnak hoz a legnagyobb hasznot, s ebből a szempontból az olaszok most előzték meg először Spanyolországot. Olaszország turisztikai „fizetési mérlege" tavaly 1,12 milliárd dollár többlettel zárult. Spanyolország második a sorrendben 1,10 milliárd dollár aktiv egyenleggel. Következik Mexiko, Ausztria, Irország, Görögország stb.

WASHINGTON
Az amerikai szenátus hadseregügyi bizottsága jóváhagyta azokat a pótösszegeket, amelyeket a Pentagon kért az 1970. évi haditechnikai kutatásokhoz szükséges felszerelések beszerzésére. A bizottság közleménye szerint az összegből 6,7 milliárd dollárt repülőgépek, 3,3 milliárd dollárt rakéták, 2,6 milliárd dollárt pedig hadihajók előállitására forditanak.

COTONOU
Emile Derlin Zinsou, Dahomey elnöke befejezte a Kinshasa fővárosu Kongóban tett látogatását, s hazautazott. A dahomeyi államfő kijelentette, hogy a két ország közötti együttműködés bővitési lehetőségeiről és az afrikai földrész több fontos kérdéséről tárgyalt Joseph Mobutuval, a Kongói Köztársaság elnökével.

MOSZKVA
Moszkvában szovjet—sziriai tudományos és müszaki együttműködési egyezményt irtak alá. Az egyezmény küldöttség-, müszaki-tudományos-, adat- és dokumentáció cserét, és közös ipari és mezőgazdasági kutatásokat irányoz elő.

A felek megegyeztek, hogy vegyesbizottságot létesitenek az egyezmény megvalósitására.

ULAN BATOR
Befejezte munkáját a Nagy Népi Hural 7. törvényhozási ciklusának első ülésszaka. Amint a Moncame hirügynökség jelenti, az ülésszakon Zs. Szambut ujra megválasztották a Nagy Népi Hural Elnökségének elnökévé. A képviselők egyöntetüen jóváhagyták a kormány megalakitására vonatkozó javaslatot. Zs. Cedenbalt ujra a Minisztertanács elnökévé választották.

MOSZKVA
Frank Borman amerikai ürhajós szombaton megtekintette a Vörös Teret és a Kremlt. Megkoszoruzta a Lenin Mauzóleumot, majd virágcsokrot helyezett el Szergej Koroljovnak, a szovjet ürhajózás megalapitójának, Jurij Gagarinnak, az első ürhajósnak és Vlagyimir Komarov pilótának a sirján.

KAIRÓ
Az Al Ahram lap jelentése szerint Michael Newlin, az USA ENSZ-küldöttségének politikai tanácsosa kétnapos látogatást tett Kairóban és megbeszéléseket folytatott Mahmud Riaddal, az EAK külügyminiszterével, valamint Mohamed Hassan El Zayattal, az egyiptomi kormány hivatalos szóvivőjével. A megbeszélésen a közel-keleti helyzetről tárgyaltak.

MOSZKVA
Moszkvában befejeződtek a gazdasági és müszaki együttműködés fejlesztéséről folytatott szovjet—iraki tárgyalások. Az aláirt egyezmény értelmében a Szovjetunió segitséget nyujt Iraknak a kőolajipar fejlesztéséhez. Az iraki küldöttség látogatásáról kiadott közlemény hangsulyozza, hogy a felek további erőfeszitéseket tesznek a gazdasági és müszaki együttműködés fejlesztésére.

NAIROBI
Abba Eban izraeli külügyminiszter szombaton befejezte etiópiai, ugandai és kenyai hivatalos látogatását.

A három fővárosban folytatott megbeszélései során az izraeli külügyminiszter kifejtette kormánya álláspontját a közép-keleti helyzettel kapcsolatban. Ugyanakkor tárgyalások folytak az Izrael és a három afrikai ország közötti kereskedelmi cseréről.

SZINGAPUR
Az utóbbi időben a kolera mintegy 130 halálos áldozatot követeit Indonéziában, Malaysiában, Thaiföldön és a Fülöp-szigeteken. A nagyszabásu oltási akció ellenére sok megbetegedésről érkezett jelentés Indiából és Pakisztánból is. A kolera a két országban tavaly több, mint 28 000 ember halálát okozta.

BELGRÁD
A Tanjug hirügynökség közlése szerint Jugoszlávia Szocialista Szövetségi Köztársaság és Kuwait kormánya elhatározta, hogy az illető országban lévő diplomáciai képviseletét nagykövetségi rangra emeli.

MOSZKVA
Azerbajdzsán központi vidékén 2,4 millió kilowatt kapacitásu hőerőmü épült. Ez lesz a kaukázusontuli köztársaságok legnagyobb hőerőmüve.

BOGOTA
Gerardo Valencia Bueno Apentura-i érsek bejelentése alapján a kolumbiai kormány vizsgálatot inditott a rabszolgakereskedelem ügyében. Az érsek szerint gumikereskedők a braziliai határ közelében lévő Vaupes vidékén 75 indiánt adtak el.

Közel-Kelet

TEL AVIV. (Agerpres).
A Reuter közlése szerint az izraeli hadsereg szóvivője bejelentette, hogy egy palesztinai kommandó szombat délelőtt dinamittal felrobbantotta az Eliat kikötő áramellátását biztositó nagyfeszültségü vezeték két oszlopát. A szóvivő megjegyezte, hogy a szabotázsakciót Eliattól 157 kilométerre északra követték el.

☆

KAIRÓ. (Agerpres).
A Palesztina Felszabaditásáért Küzdő Népi Front Kairóban kiadott közleménye, a Reuter megjegyzése szerint, magára vállalta a teljes felelősséget az Eliat városat ellátó villamosvezeték megrongálásáért.

Emilian Manciur, Románia Szocialista Köztársaság tunéziai ügyvivője több, mint 100 román könyvet ajándékozott a tuniszi Nemzeti Könyvtárnak.

Az ünnepségen részt vett Mustafa Fersi, az Országos Müvelődési Bizottság alelnöke és más kulturális személyiségek.

Az aradi Szállító Vállalat (ITA)
Victoriei út 35-37

alkalmaz:

— 18 társasgépkocsi sofőrt
— két autógumi karbantartót
— egy autómosót
— két autó géplakatost

Mindennemü tájékoztatást a vállalat személyzeti osztálya nyujt. (404)

A Vörös Lobogó szerkesztősége: Republicii ut 81. szám. Telefon: 35-69, 16-92, 30-87; Kiadóhivatal: 28-34; Nyomda: 30-93, 20-77. Tip. I.P.D.A. 40 468